

A lush garden scene with various flowering shrubs and trees in the background. The foreground is dominated by a large, dense bush of pink and purple flowers. The background shows a variety of green trees and shrubs, creating a dense, natural setting.

Cursus

Onderhouden heesterborders

Onderhouden bomen

Snoeien van heesters

Groenonderhoud basis

Onderhoud Tuin en park

AOC Oost Doetinchem

Jos Melgers

- 1.1 Onderhoud heesterborder en bomen
- 1.2 Snoeien van bomen
- 1.3 Overige verzorging van bomen
- 1.4 Snoeien van heesters
- 1.5 Onderhoud kruidachtige borders
- 1.6 Snoeien van klim-, slinger- en leiplanten
- 1.7 Snoeien van rozen
- 1.8 Knippen van hagen

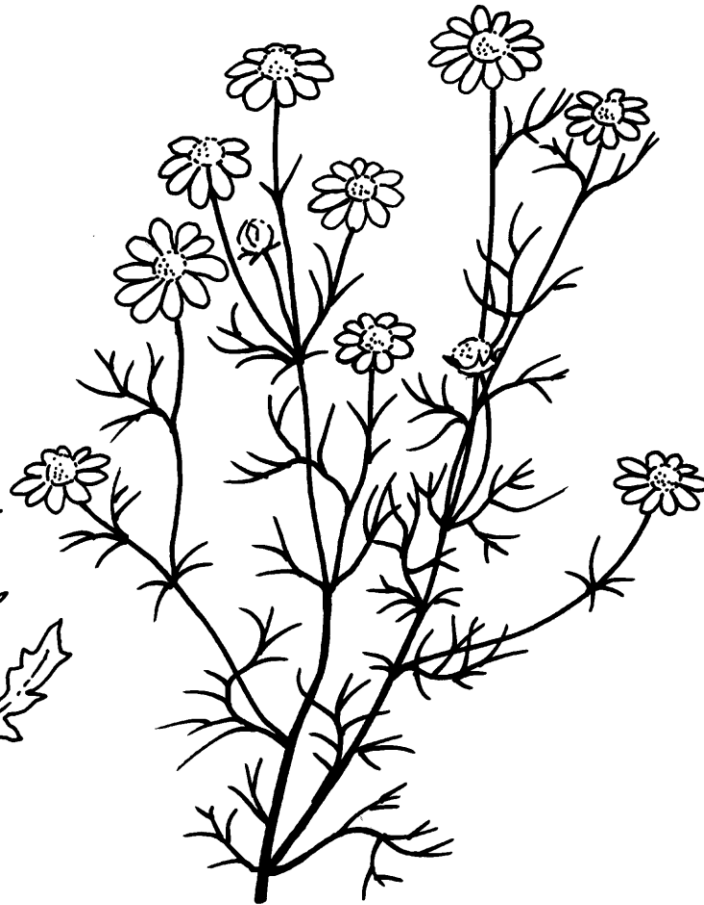
1.1 Onderhoud heesterborder en bomen

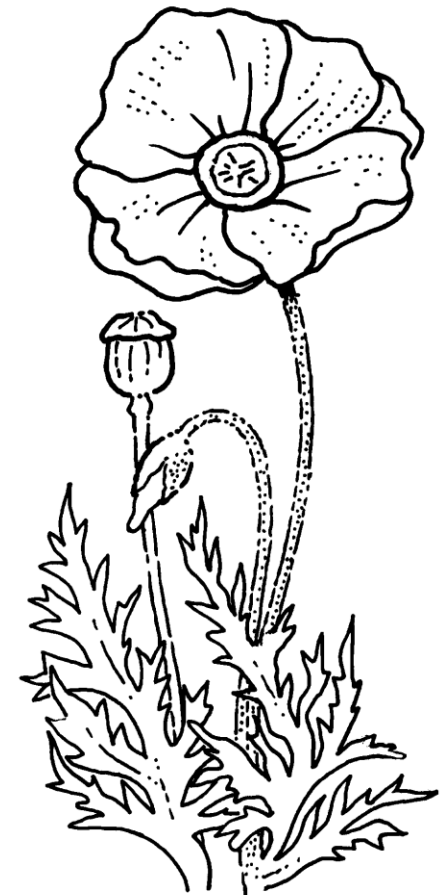
Zaadonkruiden

Herderstas

Kamille

Klaproos

Wortelonkruiden

paardebloem

haagwinde

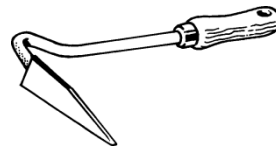
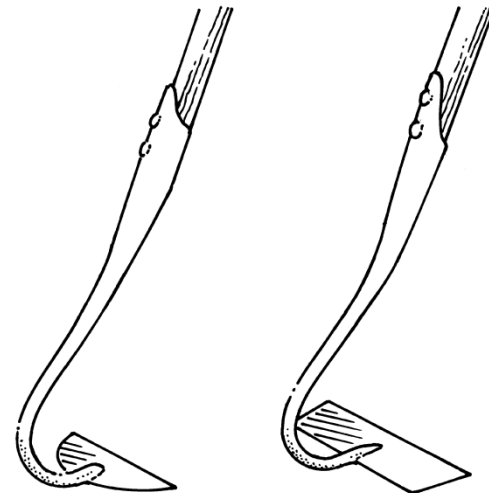
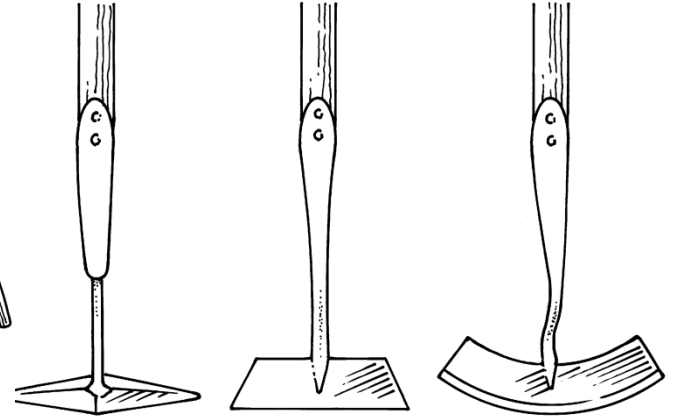
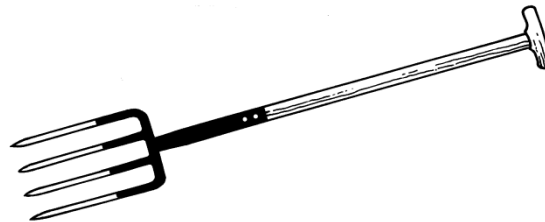

zevenblad

Mechanisch

- Frezen
- Schoffelen
- Hakken
- Uitrieken
- Wieden
- Met een schrepel
- Met een cultivator
- Onderspitten

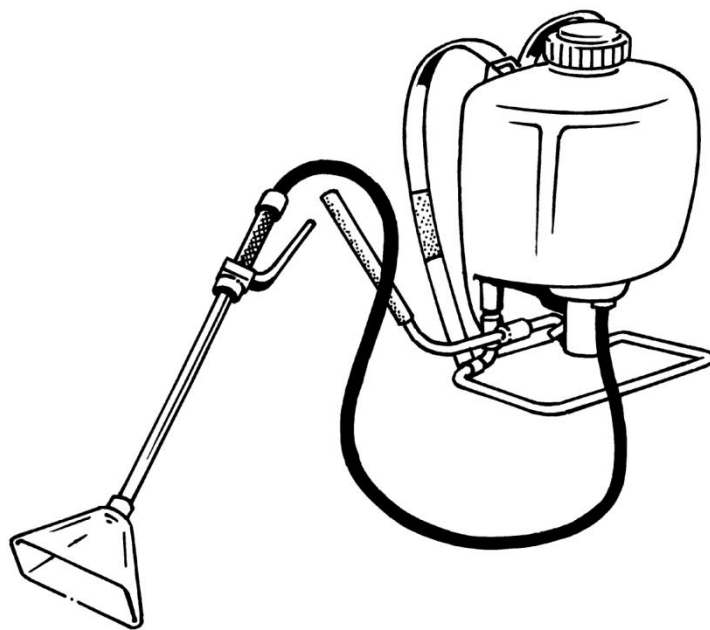
Thermisch

- Branden

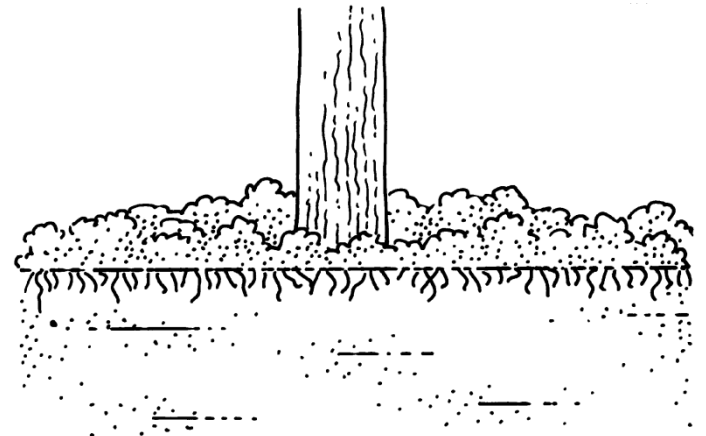
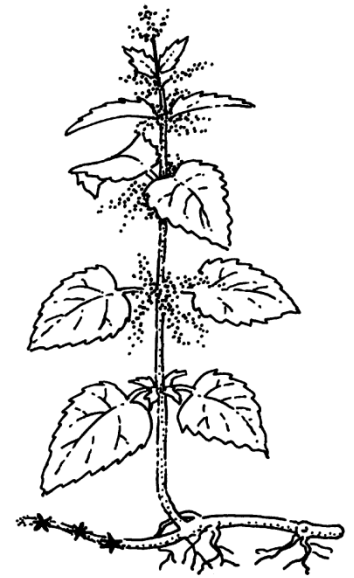
Chemisch

- Spuiten
- Strooien

Onkruidbeheer

- Bodembedekkers
- Bodem afdekken
- Gebruik maken van vaste planten
- Selectief maaien wieden
- Inzaaien inheemse kruiden

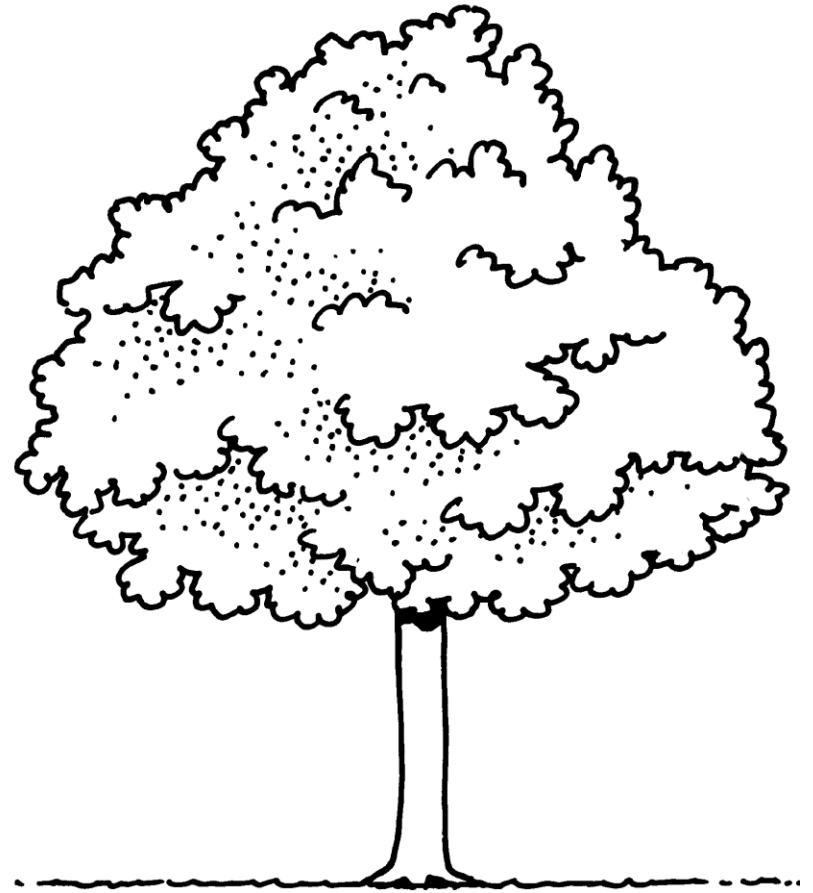
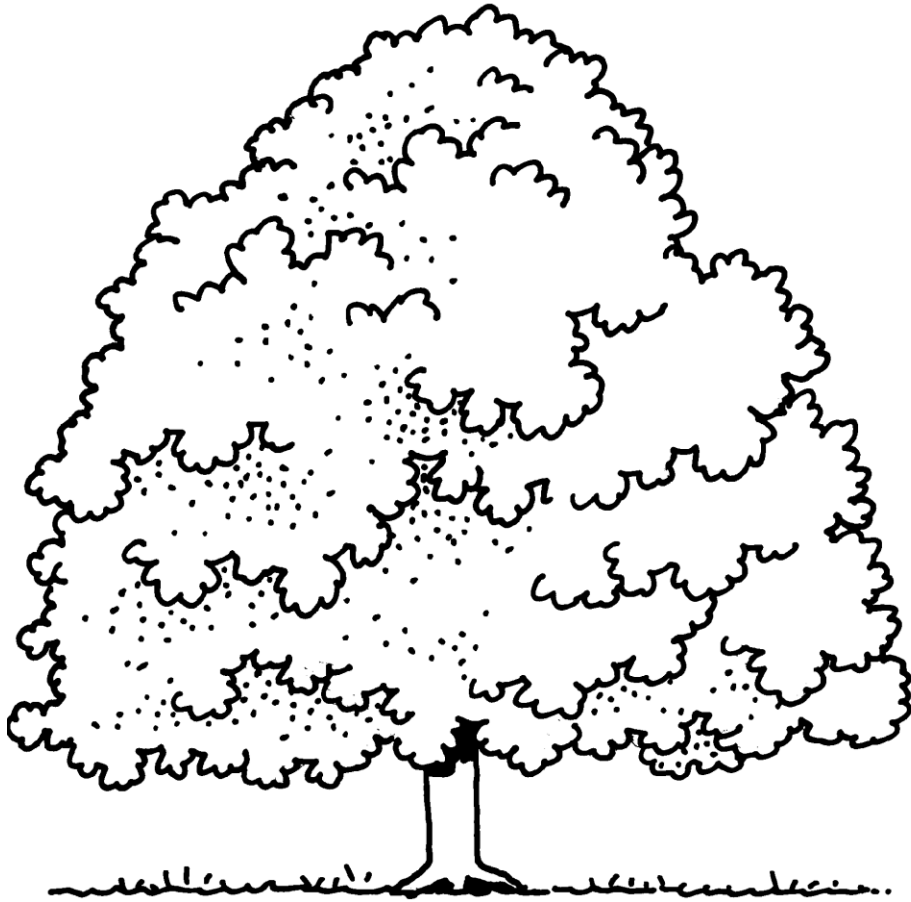

1.2 Snoeien van bomen

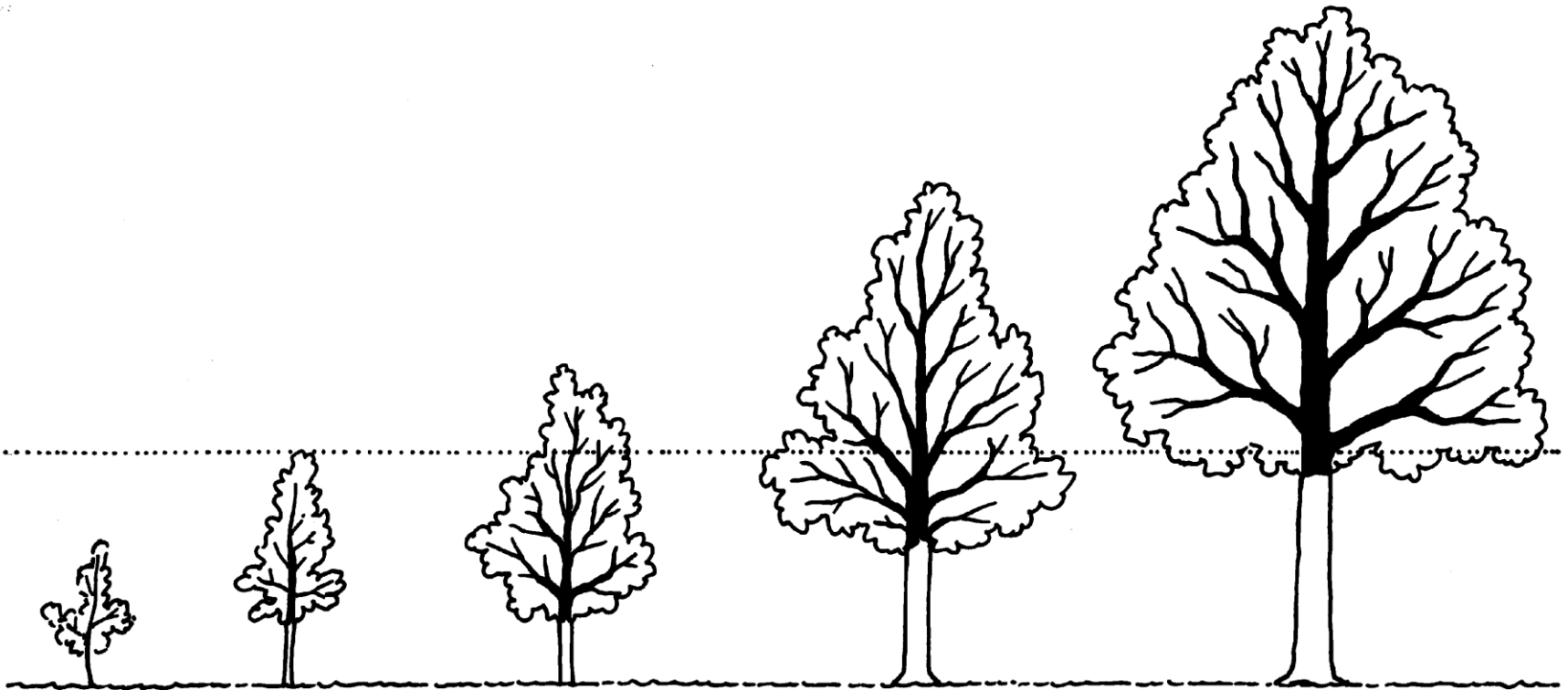
1.3 Overige verzorging van bomen

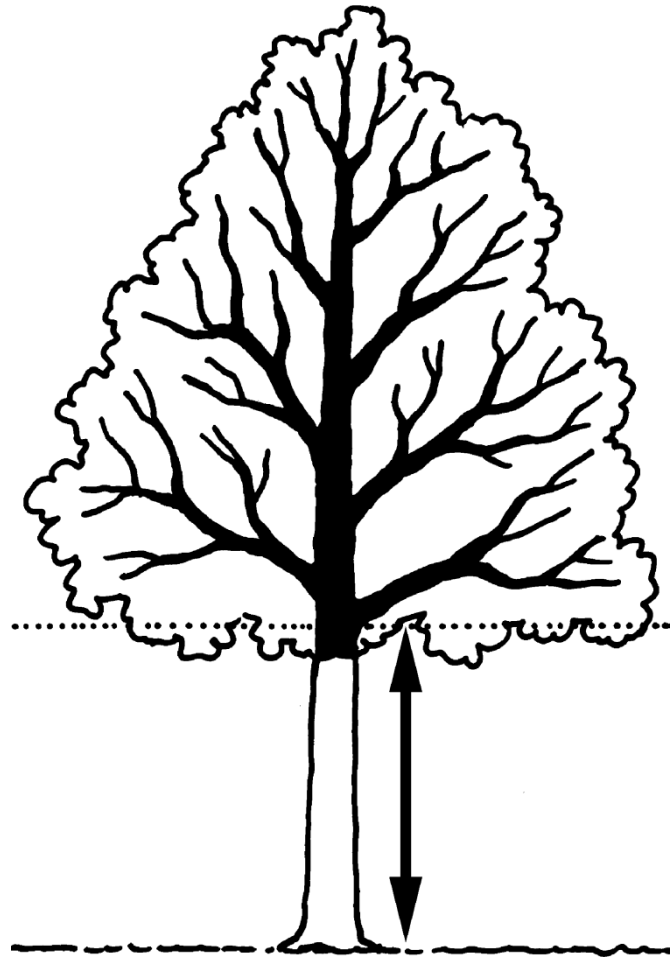
1.2 Snoeien van bomen

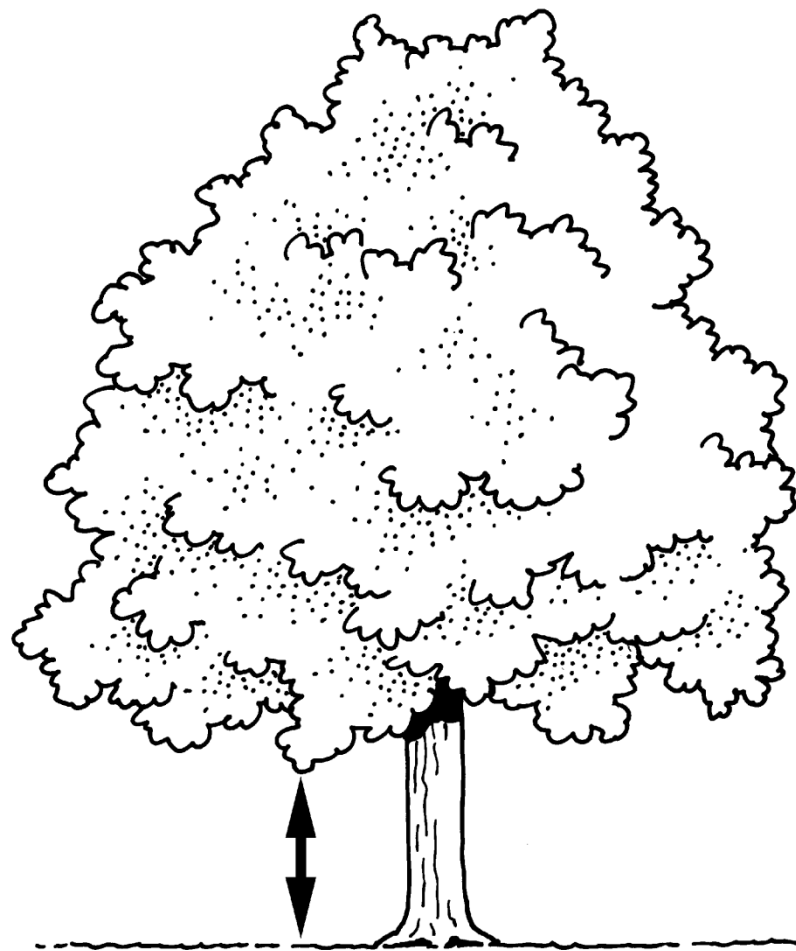
Tijdelijk kroon – blijvende kroon

Takvrije stamlengte

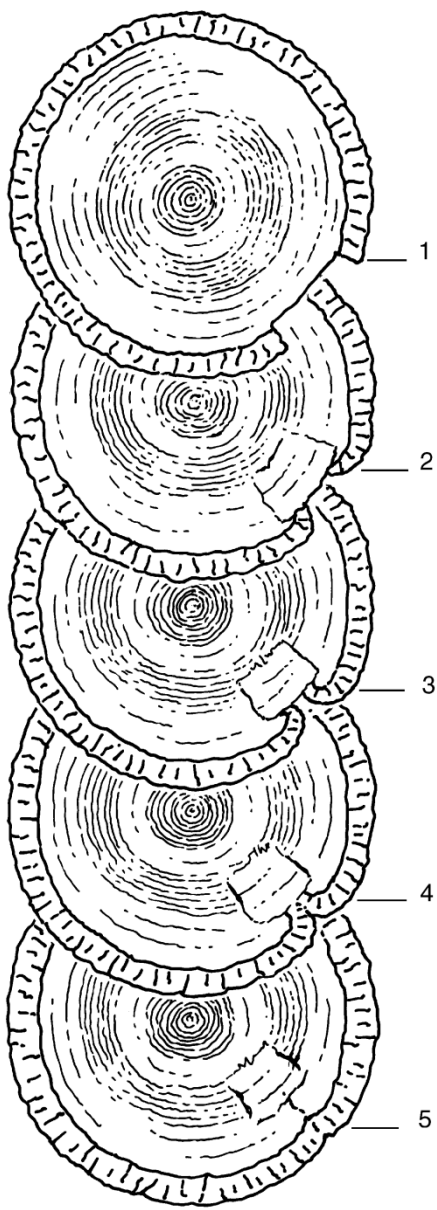

Doorrijhoogte

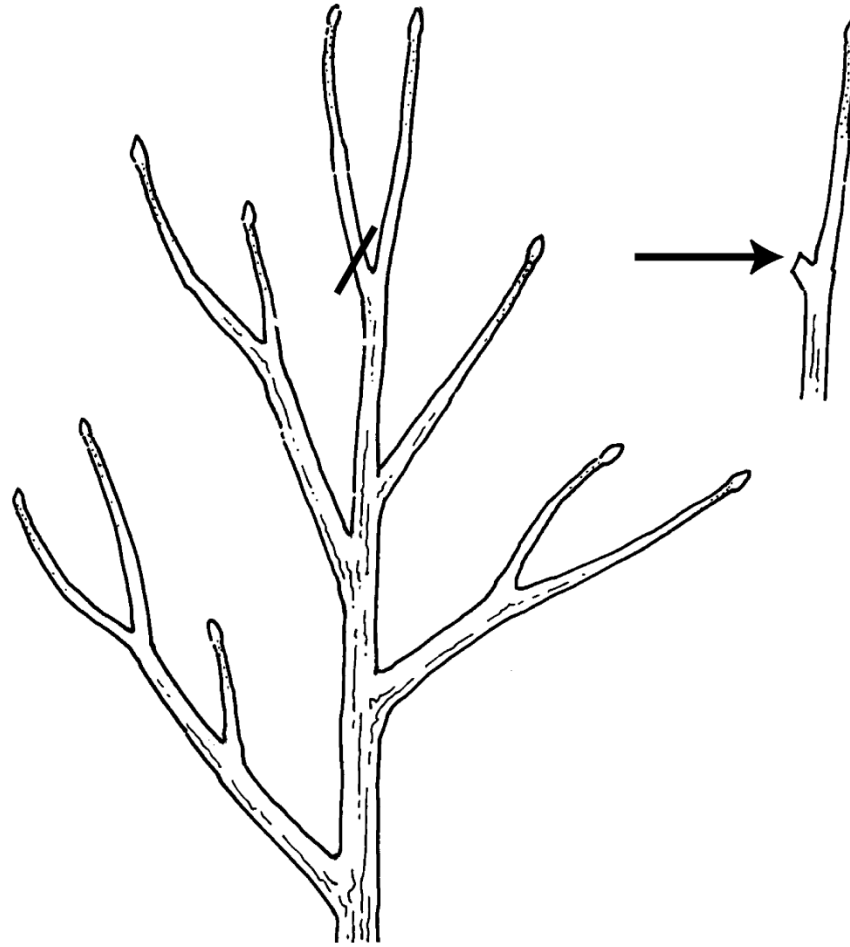

wond afgrenzeling

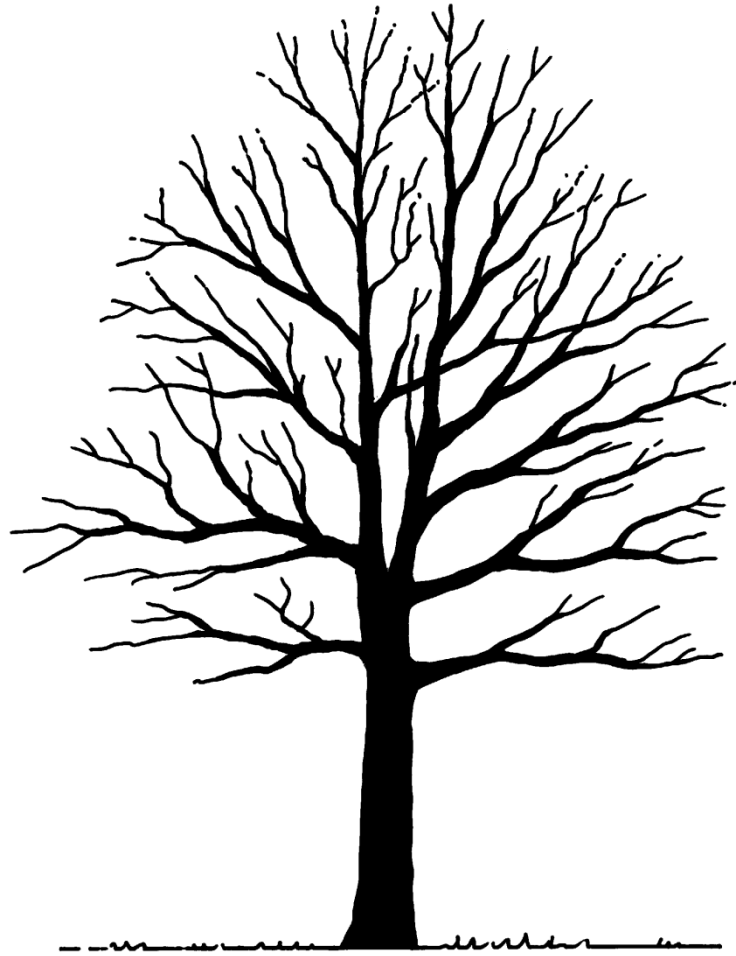
1. verse wond
2. afgrenzeling van de wond
3. groei van het callus; wond wordt overgroeid
4. wond sluit
5. ingekapselde wond en gesloten bast

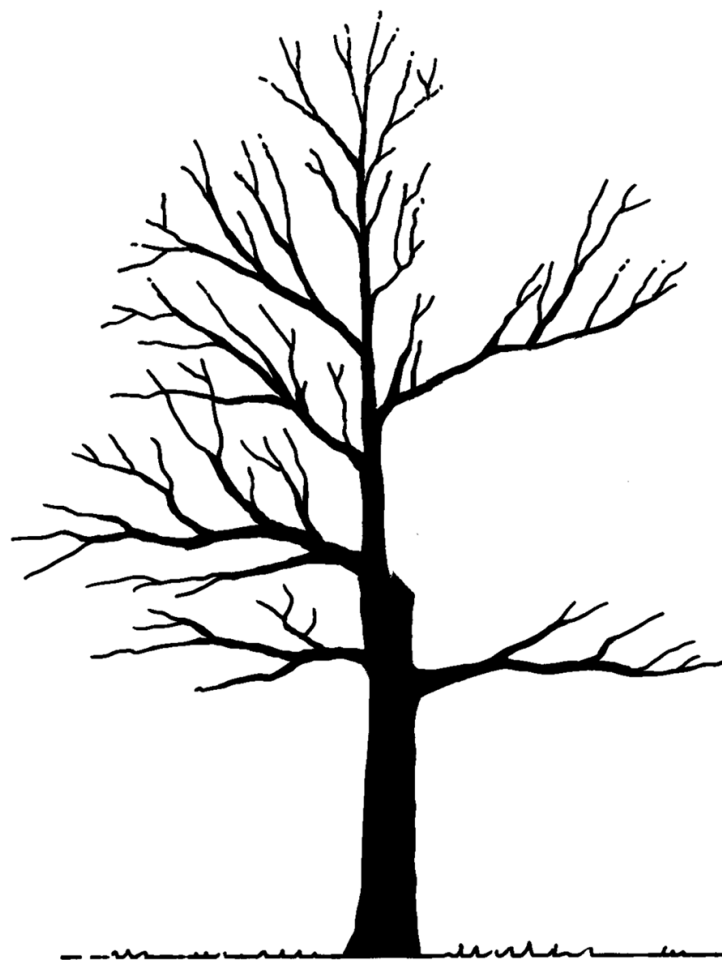
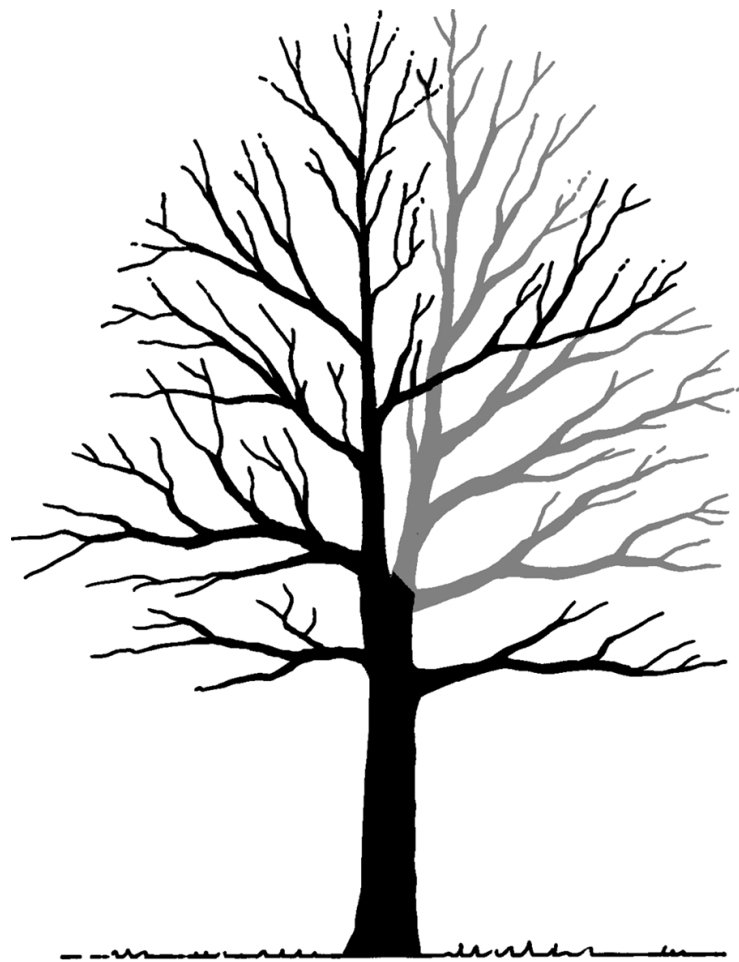

Dubbele top

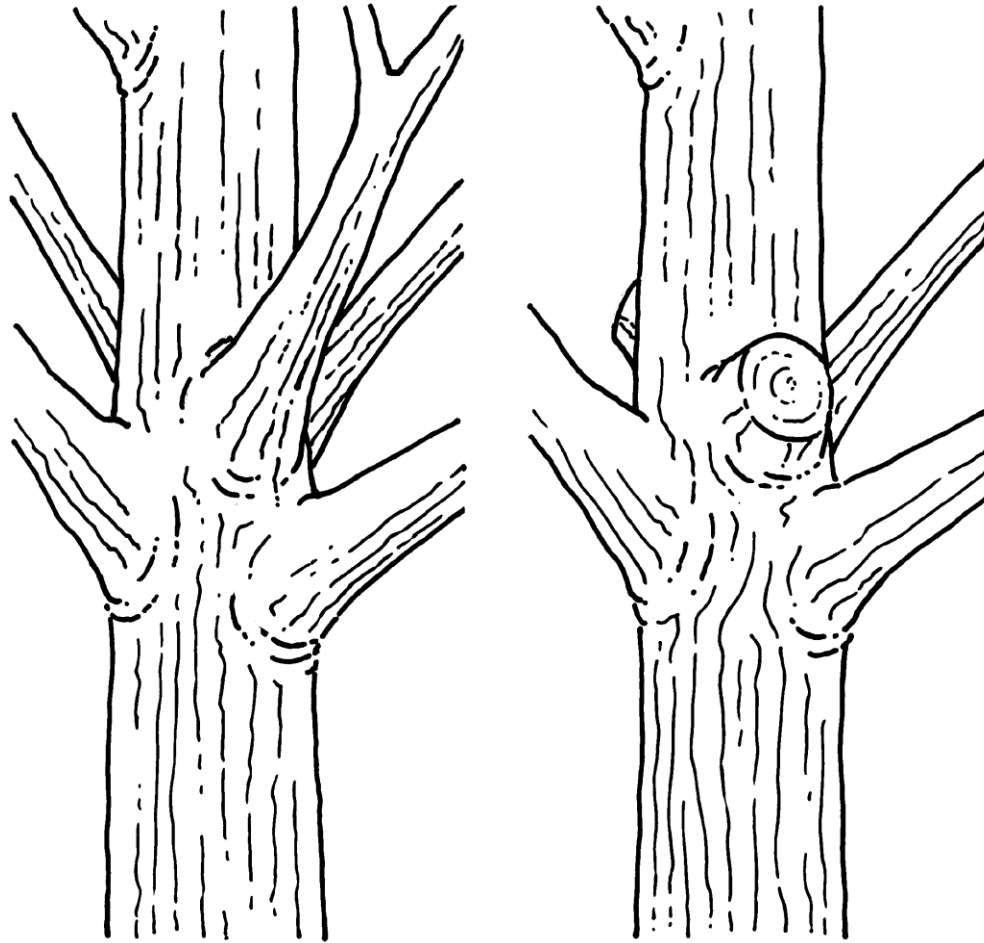

zuiger

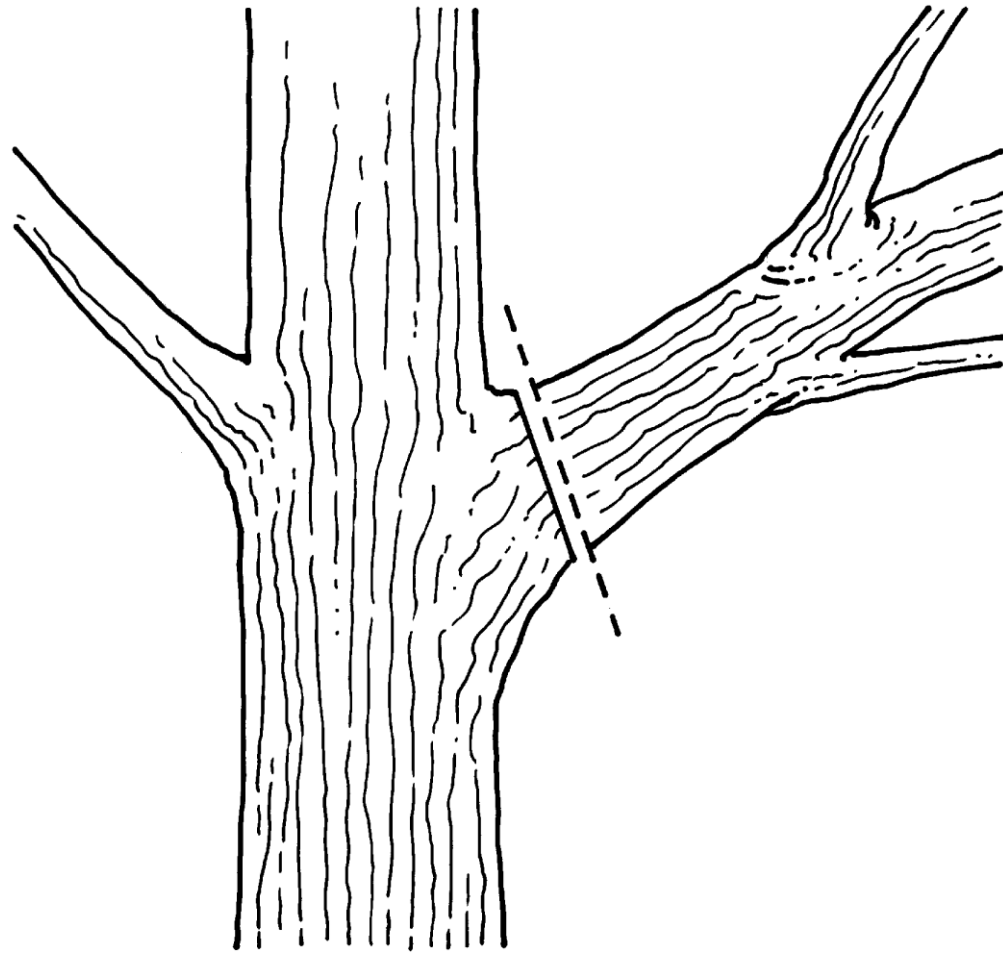

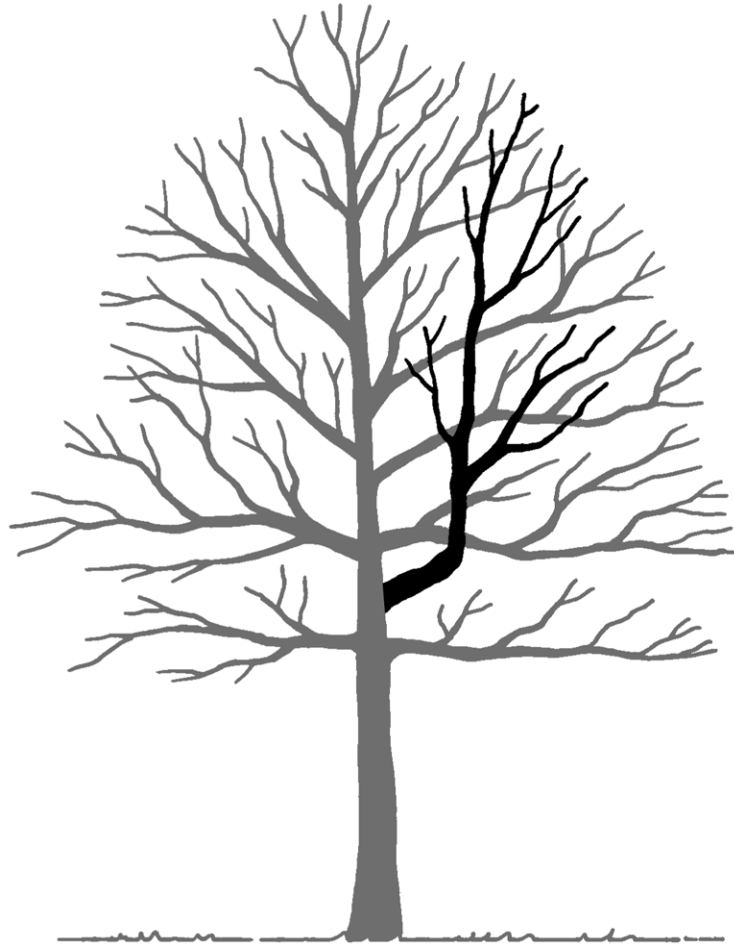
takkrans

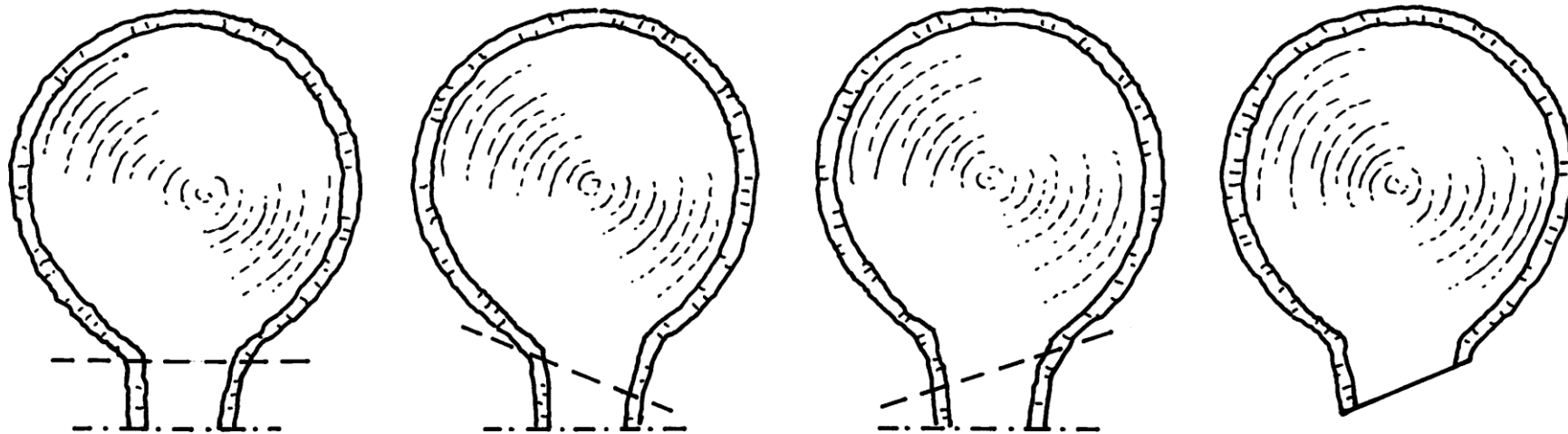
Dikke tak

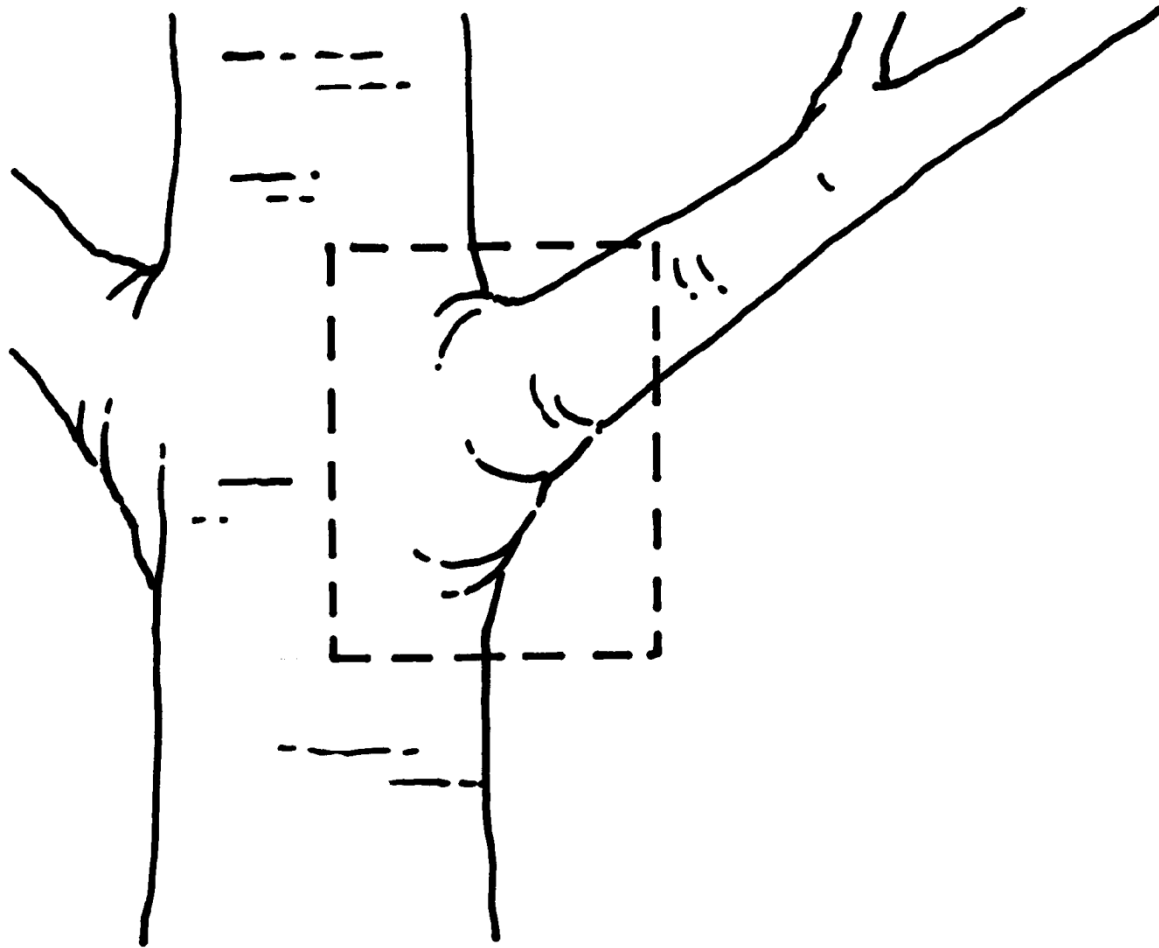
Elleboogtak

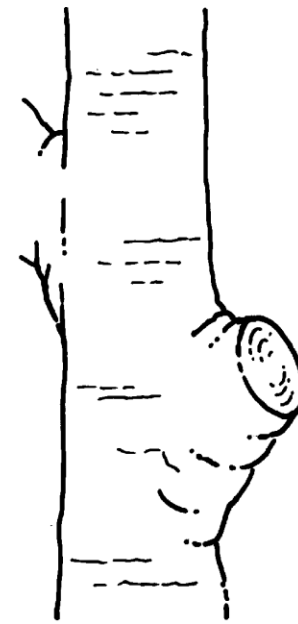
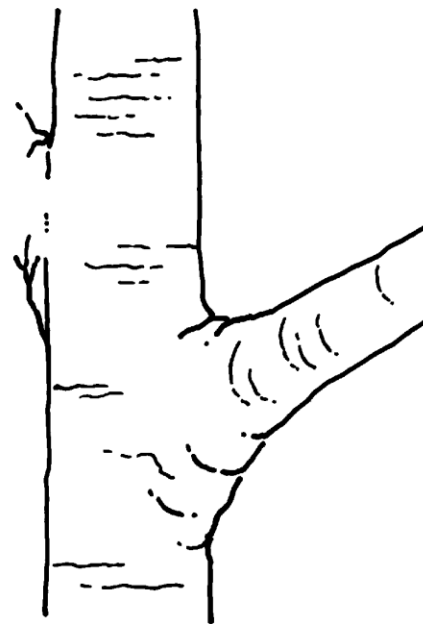
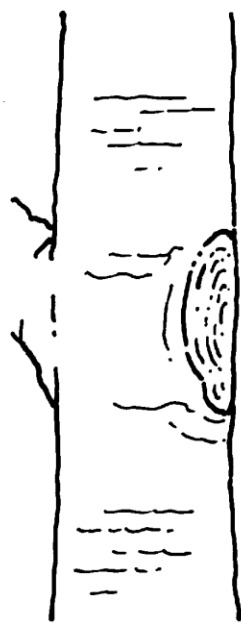
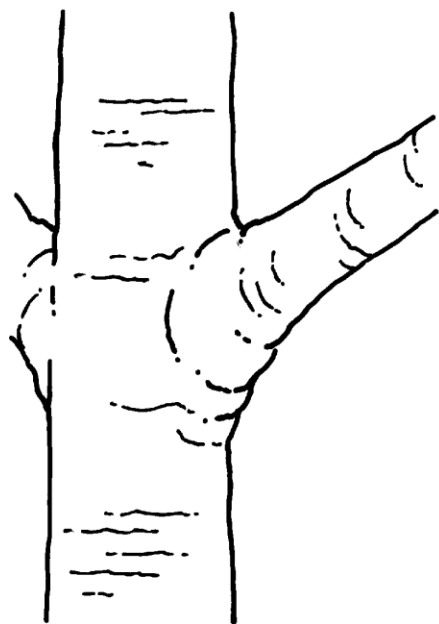
Snoeitechniek

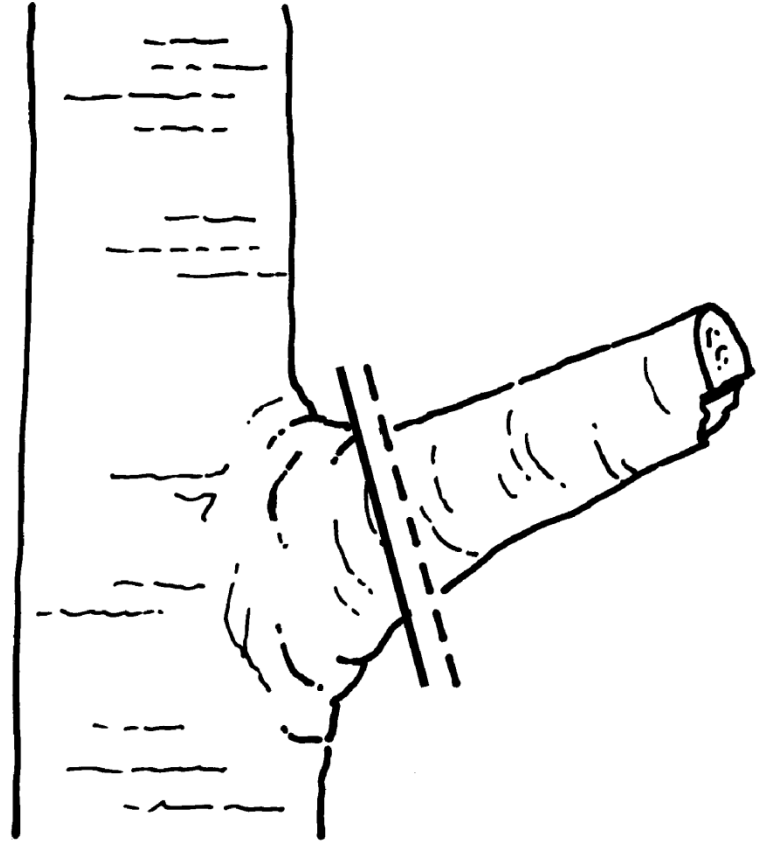
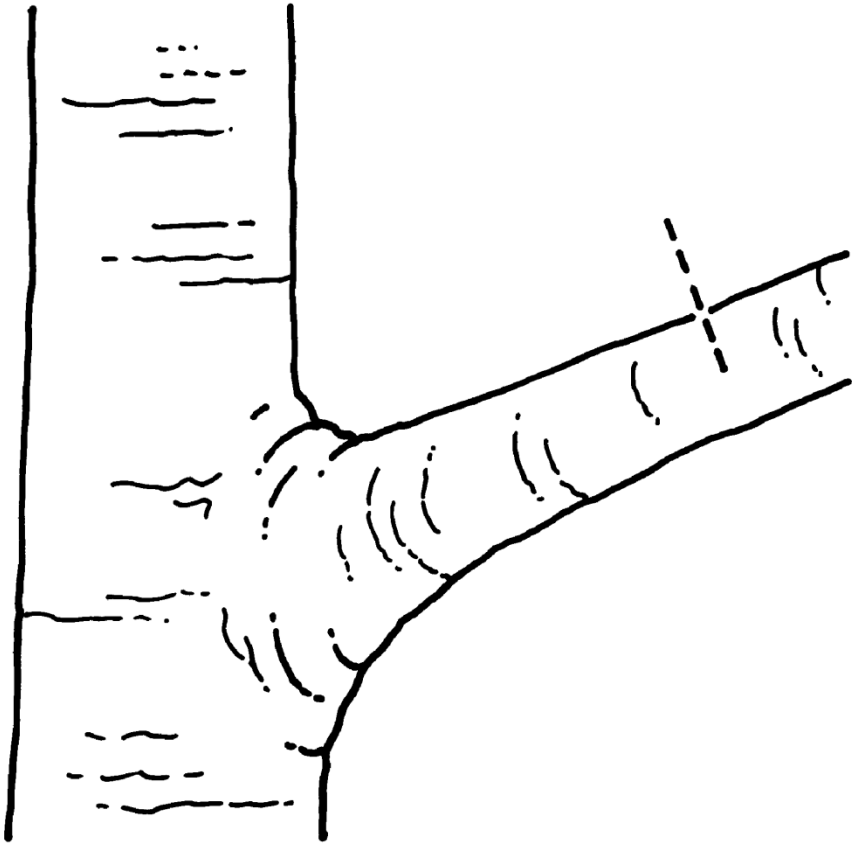
Takkraag

Snoeitechniek

Op stomp zagen

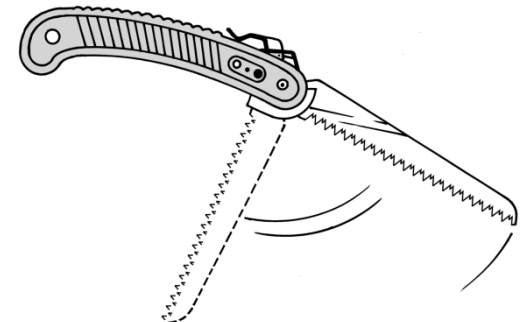
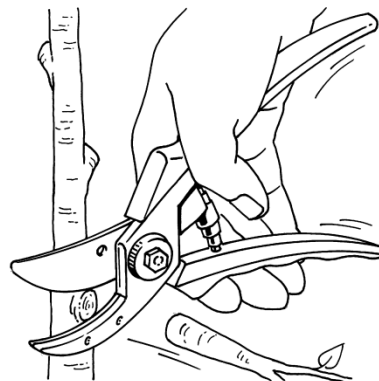
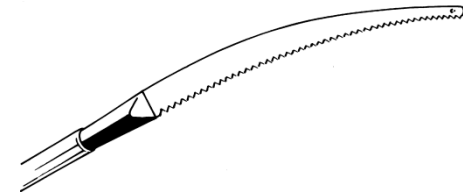
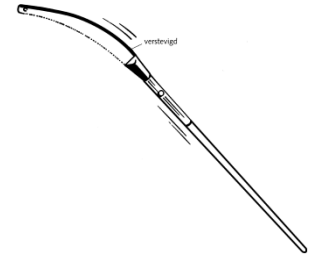
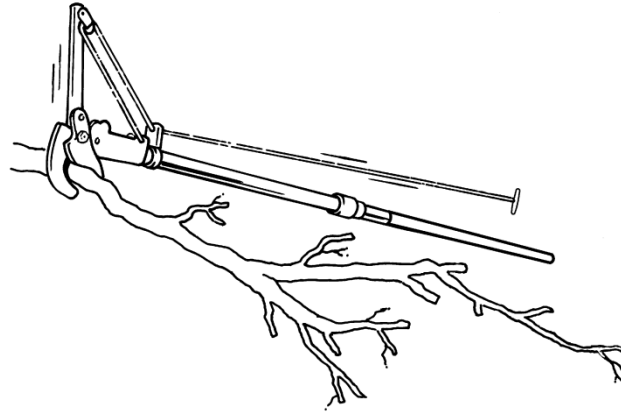
Eigenschappen en bijzonderheden per soort

- Acacia (Robinia) – veel dood hout
- Berk (Betula) - bloeden
- Beuk (Fagus) – dunne bast
- Carpinus (Haagbeuk)– dunne bast
- Eik (Quercus) – takkransen, zuiger, dubbele toppen en zware takken
- Els (Alnus) hout rot snel in
- Es (Fraxinus) snel gaffelvorming
- Esdoorn (Acer) bloeden – snoei na langste dag
- Linde (Tilia) geen duidelijk top – voetlot

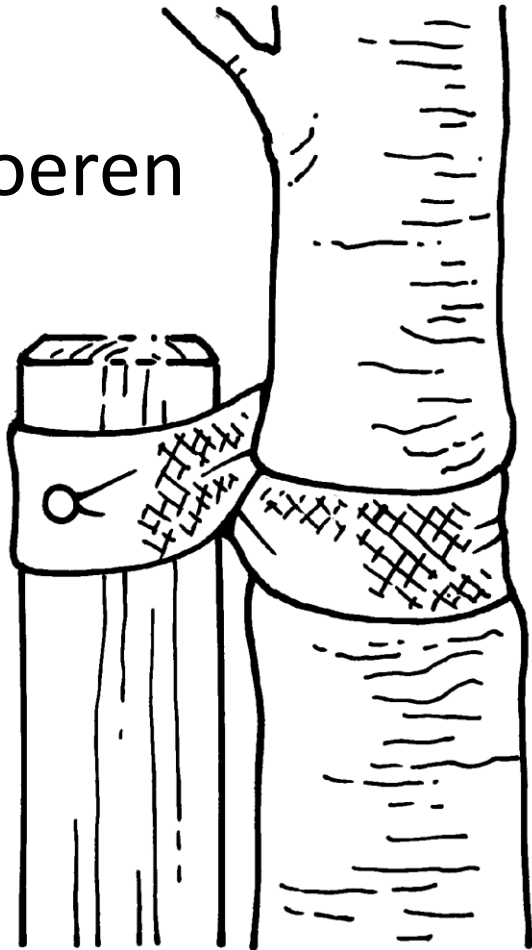
Gereedschap

- Hengste zagen – fijne betanding
- Folsche zagen – grove betanding
- Silky zagen
- Topschaar
- Snoeizaag
- Snoeischaar

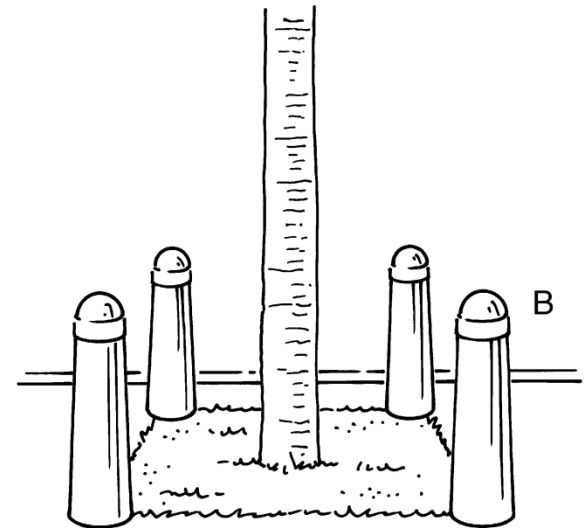
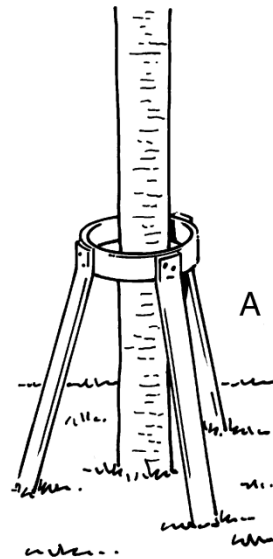
Overige verzorging van bomen

insnoeren

*Een boomjuk
beschermt de stam van de
boom tegen
verkeerschade.*

*Boompaaltjes worden op
parkeerplaatsen gebruikt
om parkeerschade aan de
stam te voorkomen.*

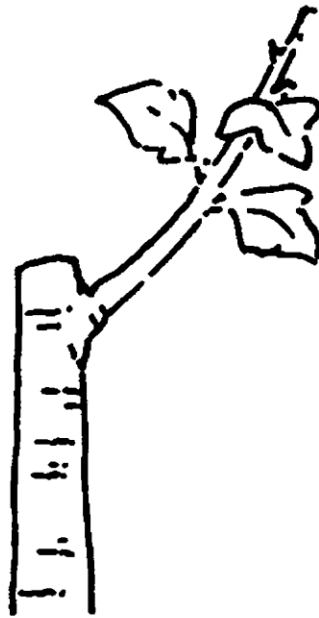
1.4 Snoeien van heesters

Een scheut is een stengel die dit jaar is gevormd.

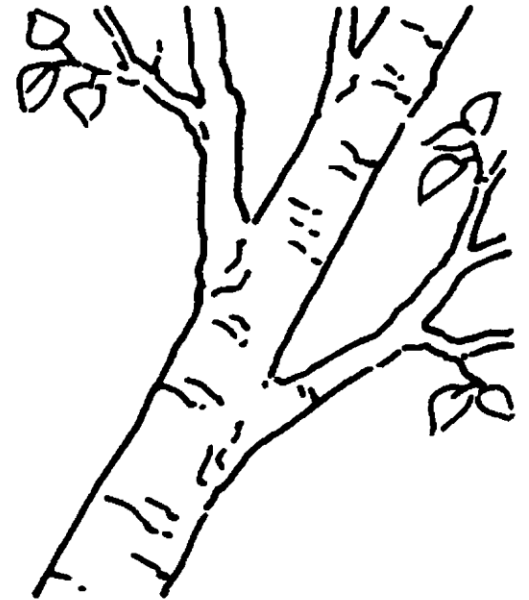
scheut

Een twijg is een stengel van een jaar oud.

twijg

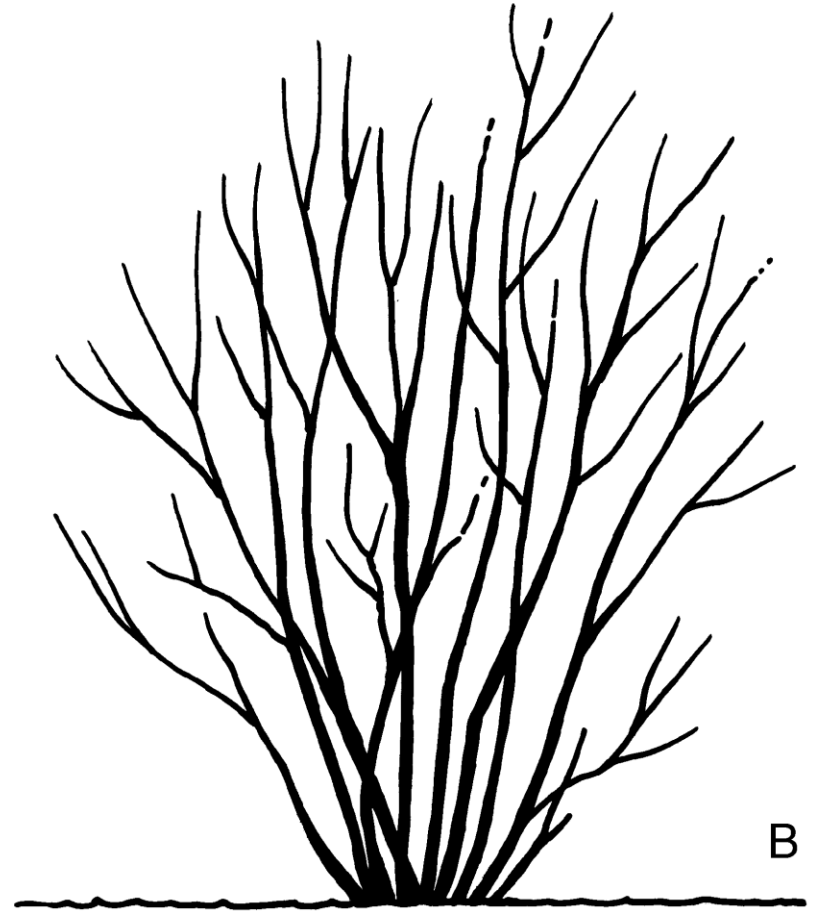
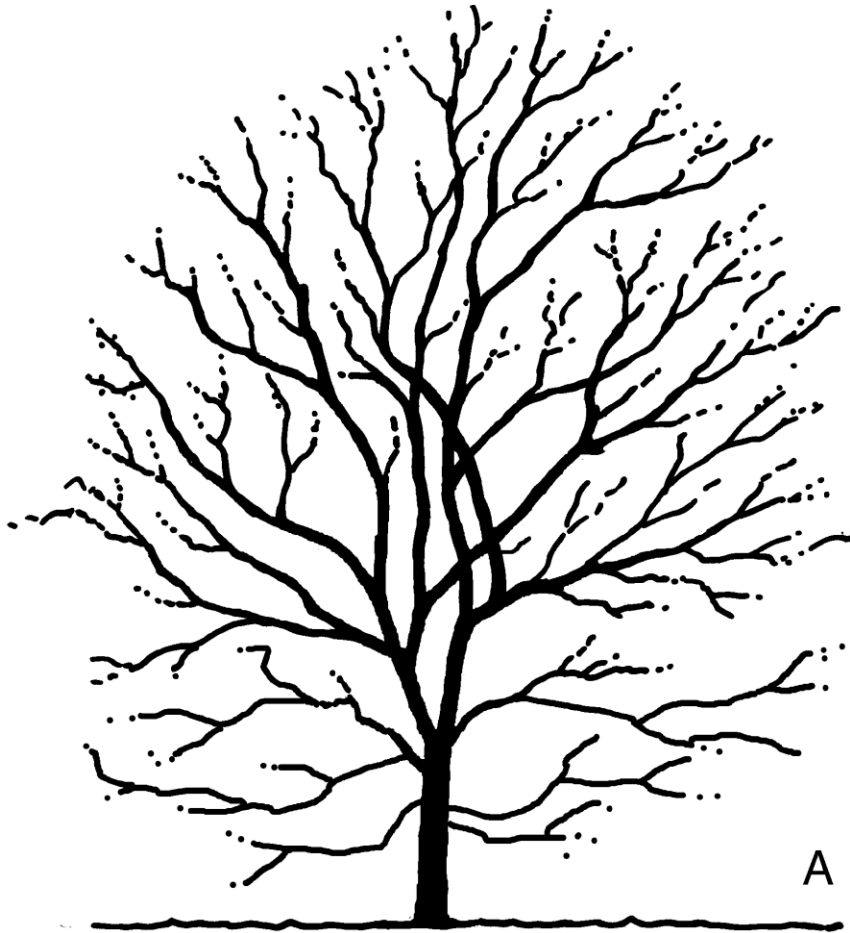
Een tak is een stengel van twee jaar of ouder.

tak

Een doorgaande heester heeft de groei in de toppen van de takken zitten. De heester wordt hoger en breder.

Een verjongingsheester heeft de groei voornamelijk in de jonge scheuten zitten. Deze scheuten ontstaan in het hart van de plant.

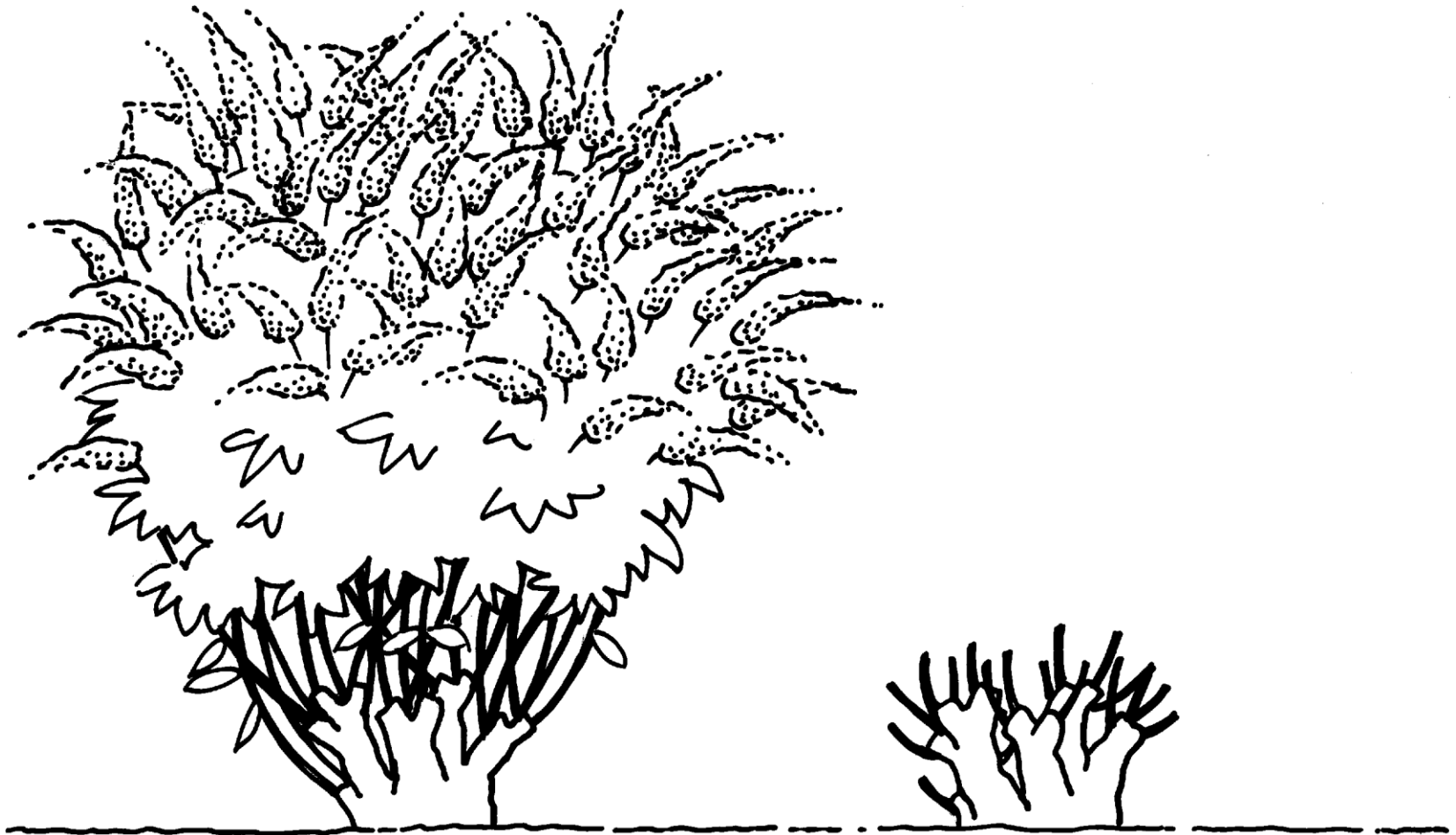
Scheutbloeiërs

- Deze heesters zullen in het voorjaar scheuten gaan maken, om daar vervolgens op te
- gaan bloeien. Ze bloeien dus op scheuten, die ze in de loop van dat zelfde jaar gevormd
- hebben. De bloei valt in de zomer of in het najaar. Voorbeelden zijn:
 - – *Spiraea japonica*;
 - – *Caryopteris*;
 - – Rozen;
 - – Lavendel.

De Spiraea japonica is een scheutbloeier. Deze heester wordt in het voorjaar diep terug genomen.

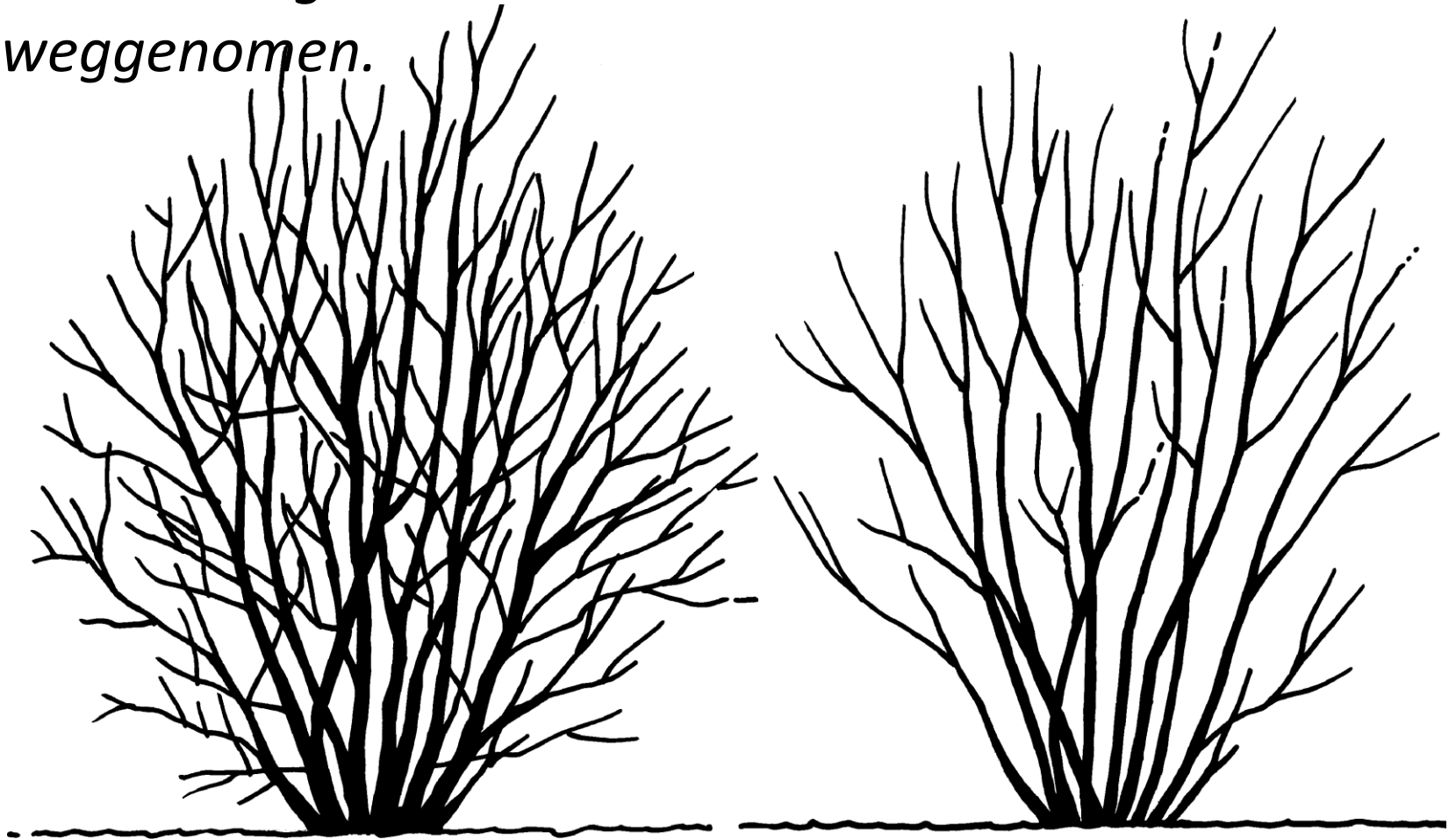
De Buddleja davidii is eveneens een scheutbloeier, maar wordt niet zo diep weggenomen.

Twijgbloeiers

- Deze heesters zullen in het voorjaar scheuten maken, waar in het najaar
- bloemknoppen op aangelegd worden. In het voorjaar daarop zullen de heesters gaan
- bloeien. De scheut is dan een jaar oud en krijgt dan de naam twijg. Ze bloeien dus
- op twijgen, die ze het vorige jaar gevormd hebben. De bloei valt vanaf het voorjaar
- tot begin van de zomer. Voorbeelden zijn:
 - – *Deutzia gracilis*;
 - – *Ribes sanguinea*;
 - – *Spiraea arguta*.

Een twijgbloeier bloeit op het hout dat vorig jaar is gevormd. De heester wordt na de bloei uitgedund: de dikke takken worden weggenomen.

*Takbloei*ers

- Deze bloemheesters bloeien op de tak. Dit is dus een tak van twee jaar of ouder. ‘Ze
- bloeien op het oude hout’, wordt dan gezegd. Voorbeelden zijn:
 - – Hamamelis mollis;
 - – Chaenomeles.

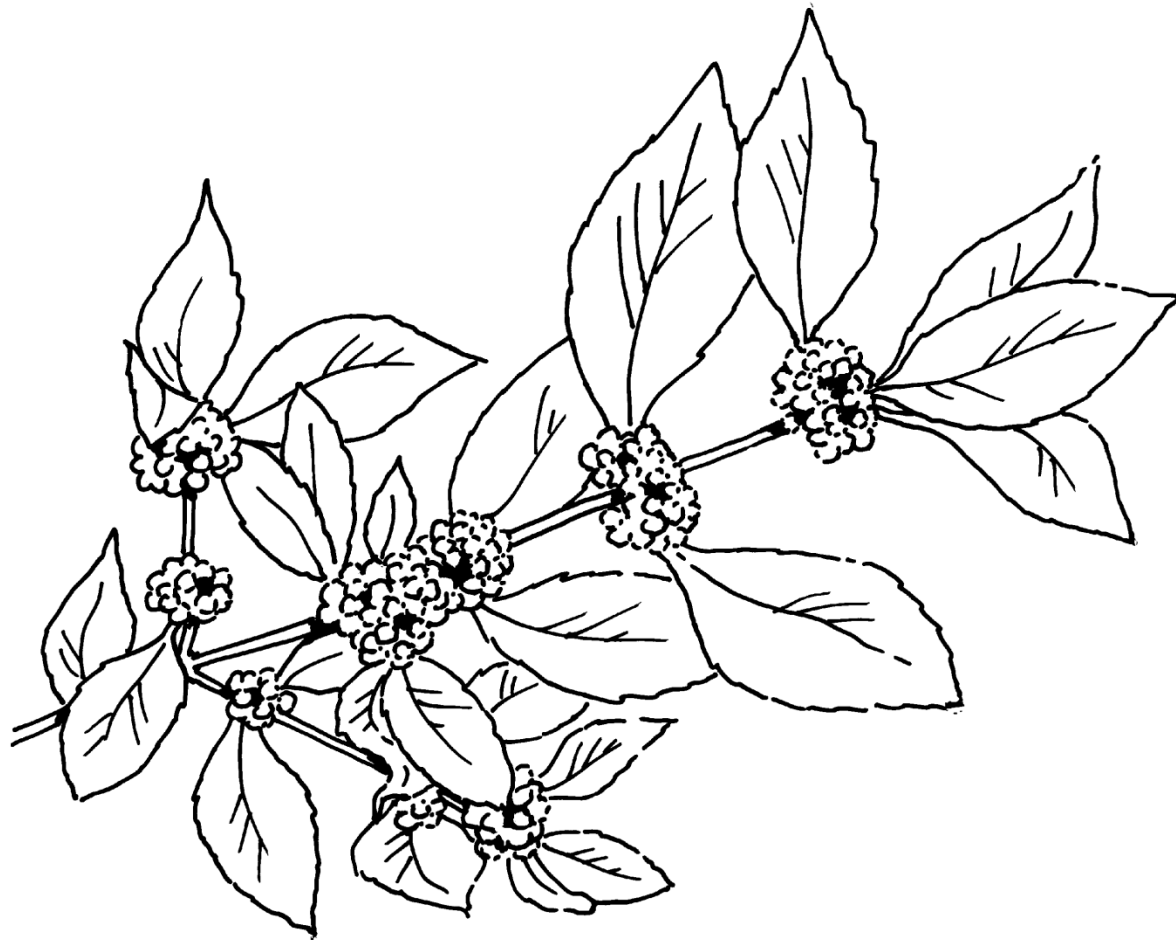
Een takbloeier bloeit op hout dat twee jaar of ouder is. Een Chaenomelis is daar een voorbeeld van.

Snoeien van besheesters

- Deze heesters hebben hun sierwaarde aan de vruchten. Ze moeten echter wel bloeien
- voordat ze vruchten kunnen dragen. De bloei ligt in het voorjaar, waaruit na
- bevruchting in het najaar de bessen zullen ontstaan.
- De sierwaarde aan de bloemen valt bij deze groep planten vaak tegen. Ze bloeien
- met kleine, vaak onopvallende bloemen. Een uitzondering daarop is de Cotoneaster.
- Voorbeelden zijn:
 - – Callicarpa;
 - – Cotoneaster;
 - – Symphoricarpos.

*Een besheester heeft de sierwaarde aan de bessen.
Het snoeien van deze heester bestaat uit het
uitdunnen na de besdracht.*

Snoeien van heesters met mooie twijgen

- Bij deze heesters ligt de sierwaarde bij de
twijgen. Dit kan de kleur van de twijgen
- zijn of bijvoorbeeld de kurklijsten daarop.
Voorbeelden zijn:
 - – *Cornus alba*-groep;
 - – *Salix*-soorten;
 - – *Euonymus alatus*.

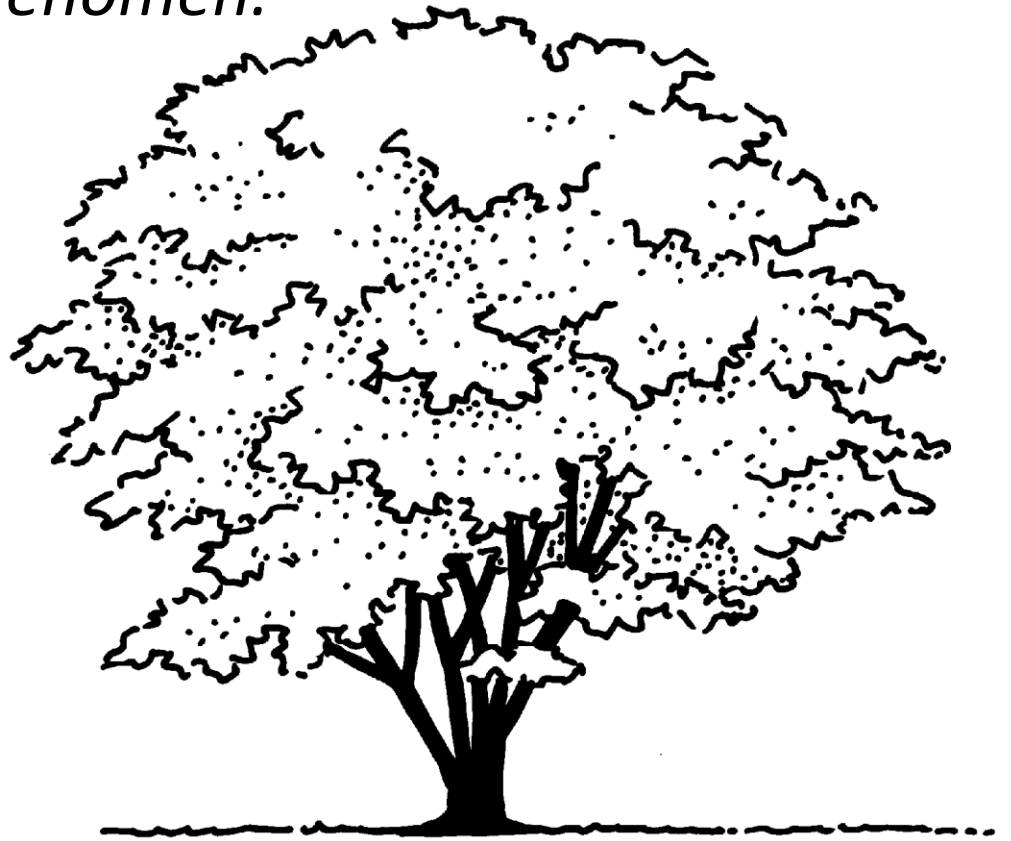
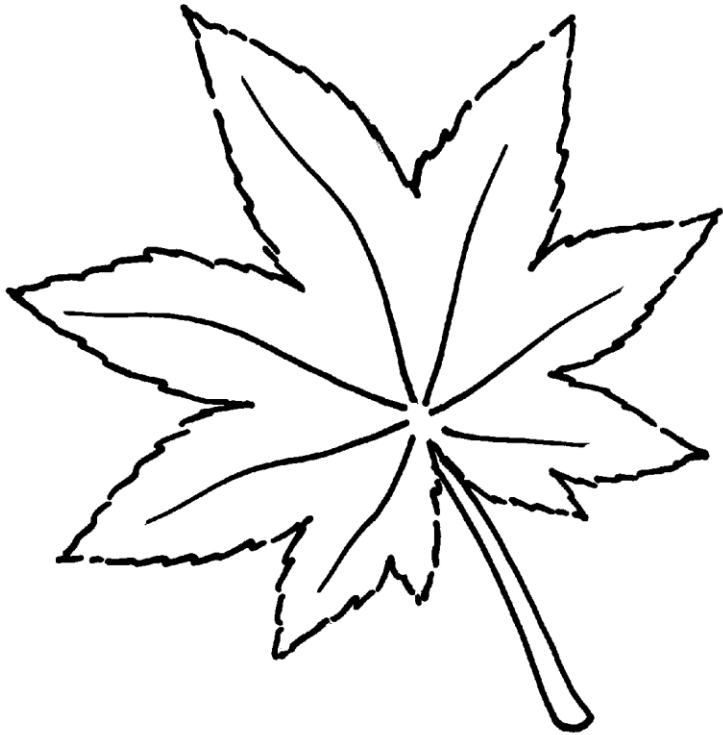
Snoeien van blad heesters

- Bij deze heesters wordt de sierwaarde bepaald door de kleur of vorm van het blad.
- Omdat de habitus (het uiterlijk) van de plant niet aangetast mag worden, snoeit men
- over het algemeen weinig. Voorbeelden zijn:
 - – *Elaeagnus pungens* 'Maculata';
 - – *Aucuba japonica*;
 - – *Sambucus nigra* 'Aurea';
 - – *Weigela florida* 'Nana Variegata'.

Snoeien van heesters met een mooie bloeiwijze

- Deze heesters danken hun sierwaarde aan de groeiwijze, de vorm waarin ze groeien.
- Ze worden vaak als solitair aangeplant en hebben alle ruimte om te groeien. Deze
- heesters behoren tot de doorgaande heesters. Ze worden zelden gesnoeid, alleen de
- takken die de vorm verstoren worden weggenomen. Voorbeelden zijn:
 - – *Acer palmatum*;
 - – *Euonymus alatus*;
 - – *Aralia elata*;
 - – *Cornus controversa*.

*Een Japanse esdoorn heeft sierwaarde vanwege de
groeiwijze en het blad. Dergelijke heesters worden niet
gesnoeid. Alleen dode takken en takken die de groeivorm
verstoren worden weggenomen.*

Snoeigereedschap

- Snoeischaar (2 cm)
- Takkenschaar (4 cm)
- Snoeizaag (6 cm)

1.5 Onderhoud kruidachtige borders

Tot de kruidachtige planten behoren vaste planten, eenjarigen, tweejarigen en de bolen knolgewassen.

Vaste planten

Vaste planten sterven in het najaar bovengronds af, om in de bodem te overwinteren.

In het voorjaar lopen ze weer uit om te groeien, te bloeien en eventueel zaad te vormen. Niet alle vaste planten sterven bovengronds af.

- Opbinden
- Uitgebloeide bloemen verwijderen.

Door de vrouwenmantel na de bloei te snoeien zal een tweede bloei, later in het najaar, ontstaan.

- Afdekken
- Woekeren
- Rooien en scheuren
- Onkruidbestrijding (herbicide)
- Gewasbescherming >
- Watergeven
- Bemesten >

Gewasbescherming

- Meeldauw (schimmelziekte die het blad aantast). Bovenkant van het blad.
- Valse meeldauw – onderkant van het blad grijs schimmelpluis. (te bestrijden met fungicide)
- Bladluizen (zuigen sap uit de plant)
- Roetdauw (vocht afgescheiden door bladluizen vormt bron voor schimmels.. Het z.g.n. roetdauw.

Bemesten

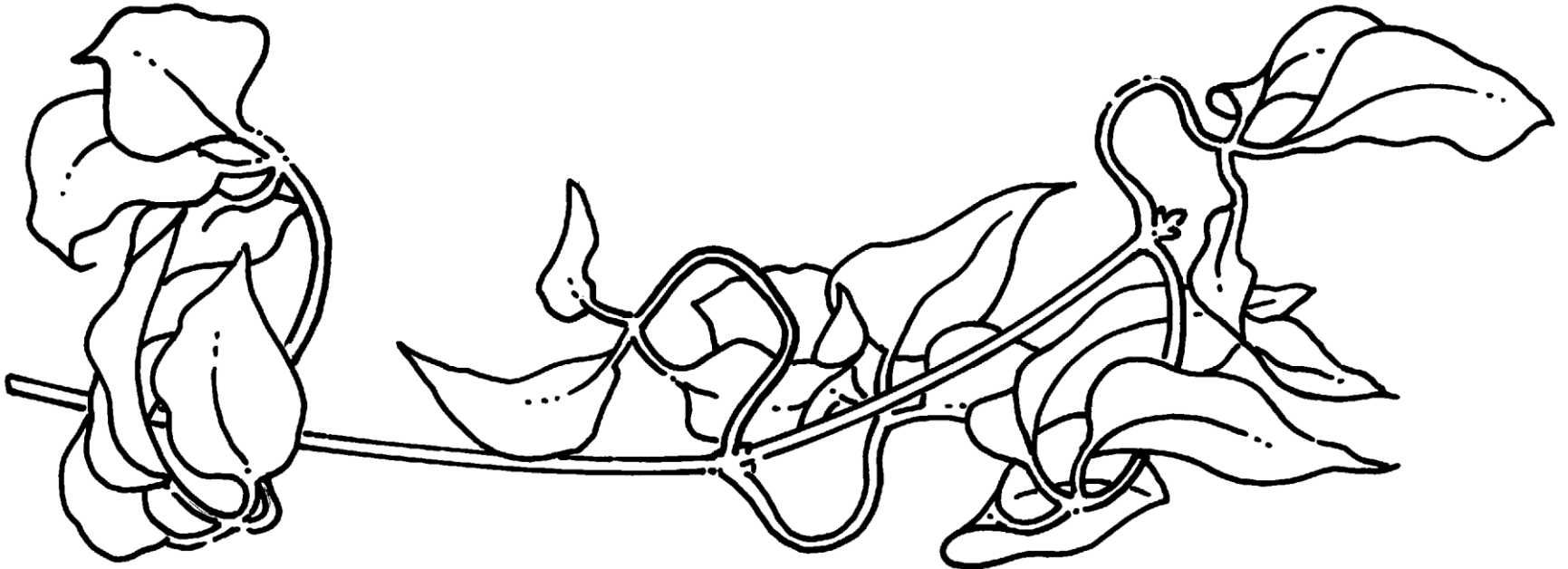
- Om de vier tot vijf jaar worden de vaste planten gerooïd en gescheurd.
- De grond wordt dan goed bemest met *organische materiaal* en ondergewerkt.
- Bijmesten met *kunstmest* is noodzakelijk voor de goede ontwikkeling van de vaste planten. Het gaat hierbij niet alleen om de groei maar ook om de bloei. De mengmeststof 12+10+18 wordt vaak gebruikt, evenals organische meststoffen in korrel- of poedervorm, zoals Culterra en gedroogde koemest.

1.6 Snoeien van klim-, slinger- en leiplanten

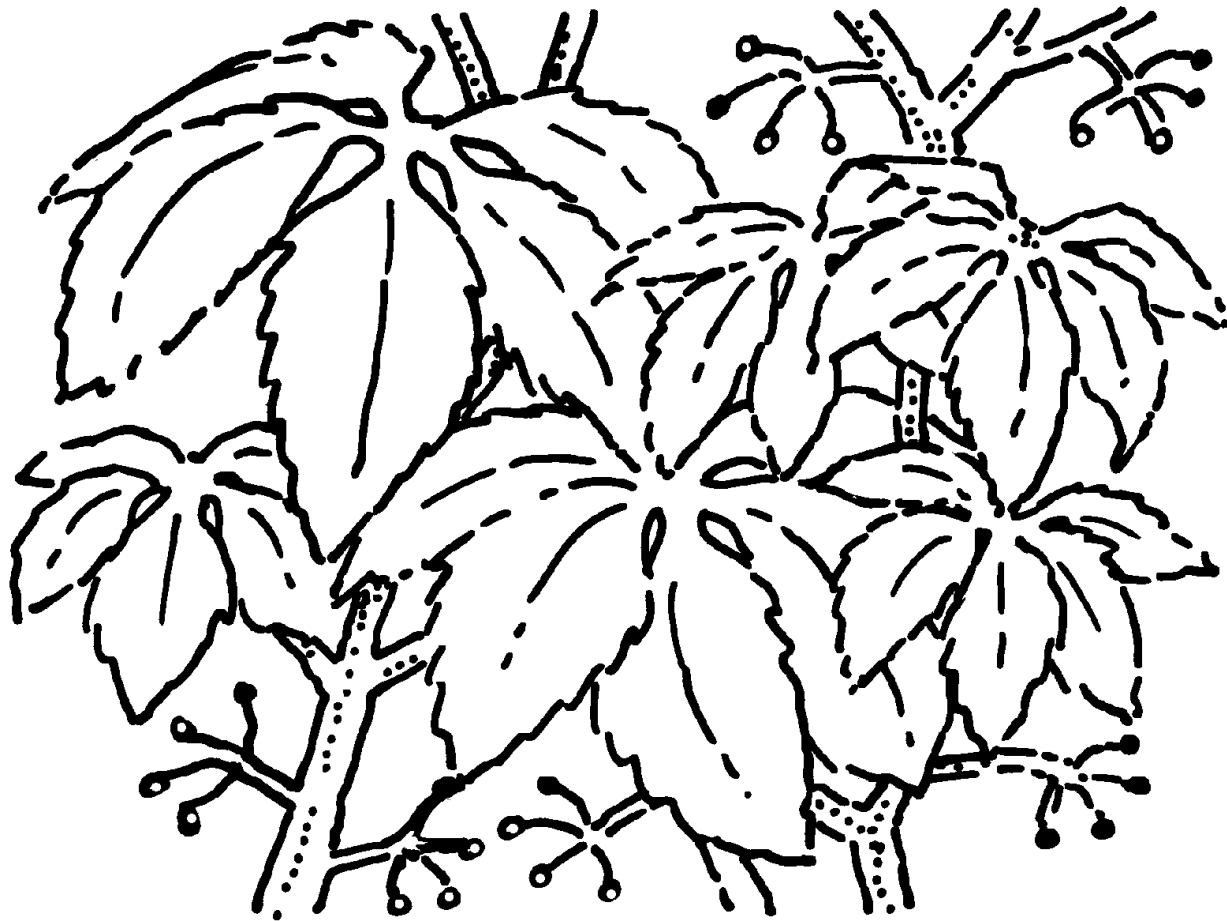
- In de volksmond worden alle planten, die tegen een verticaal object groeien, 'klimplanten' genoemd.

- *Klimplanten* groeien uit zichzelf tegen een verticaal object door middel van:
- hechtwortels bij de *Hedera*, *Euonymus fortunei* en *Hydrangea anomala*
- hechtranken bij de *Parthenocissus*
- draaiende bladstelen bij de *Clematis*
- bladranken bij *Lathyrus* en *Cobaea*
- takranken bij de *Vitis vinifera*.

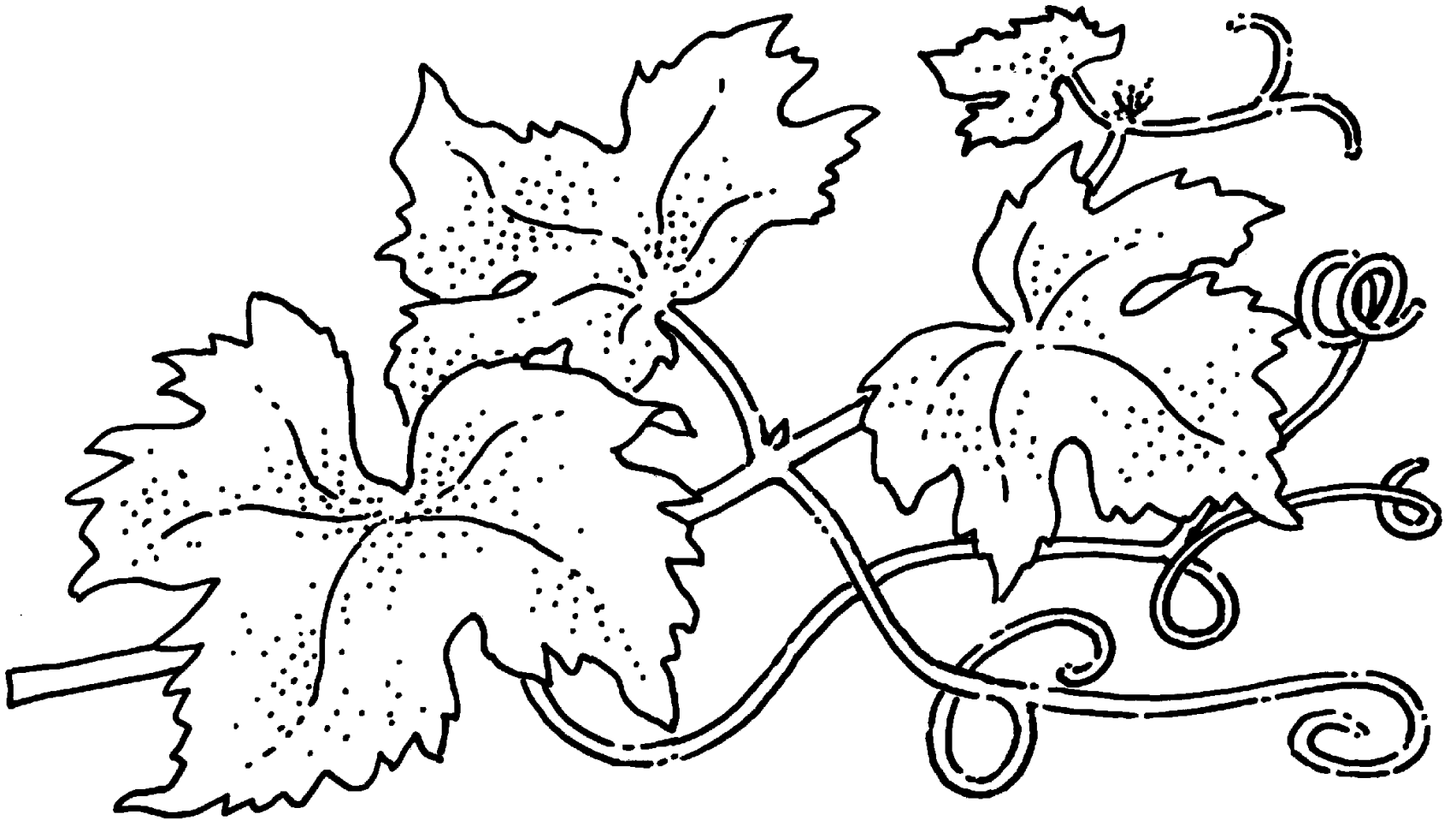
*De Clematis klimt door
de bladsteel ergens
omheen te draaien.*

De Parthenocissus hecht zich met een soort van zuignapjes vast aan het object.

*De druif klimt door aparte scheuten
(takranken) om een object te laten draaien.*

Slingerplanten

- *Slingerplanten* groeien tegen een verticaal object door eromheen te draaien. Deze groep kan niet uit zich zelf tegen een gevel groeien. Voorbeelden zijn Wisteria en Lonicera.

Leiplanten

- *Leiplanten* kunnen niet uit zichzelf klimmen, maar worden door snoei en aanbinden
- tegen een verticaal object geleid. Heesters met lange slappe twijgen kunnen hiervoor
- gebruikt worden. Voorbeelden zijn leiroos, *Pyracantha* en *Forsythia suspensa*.

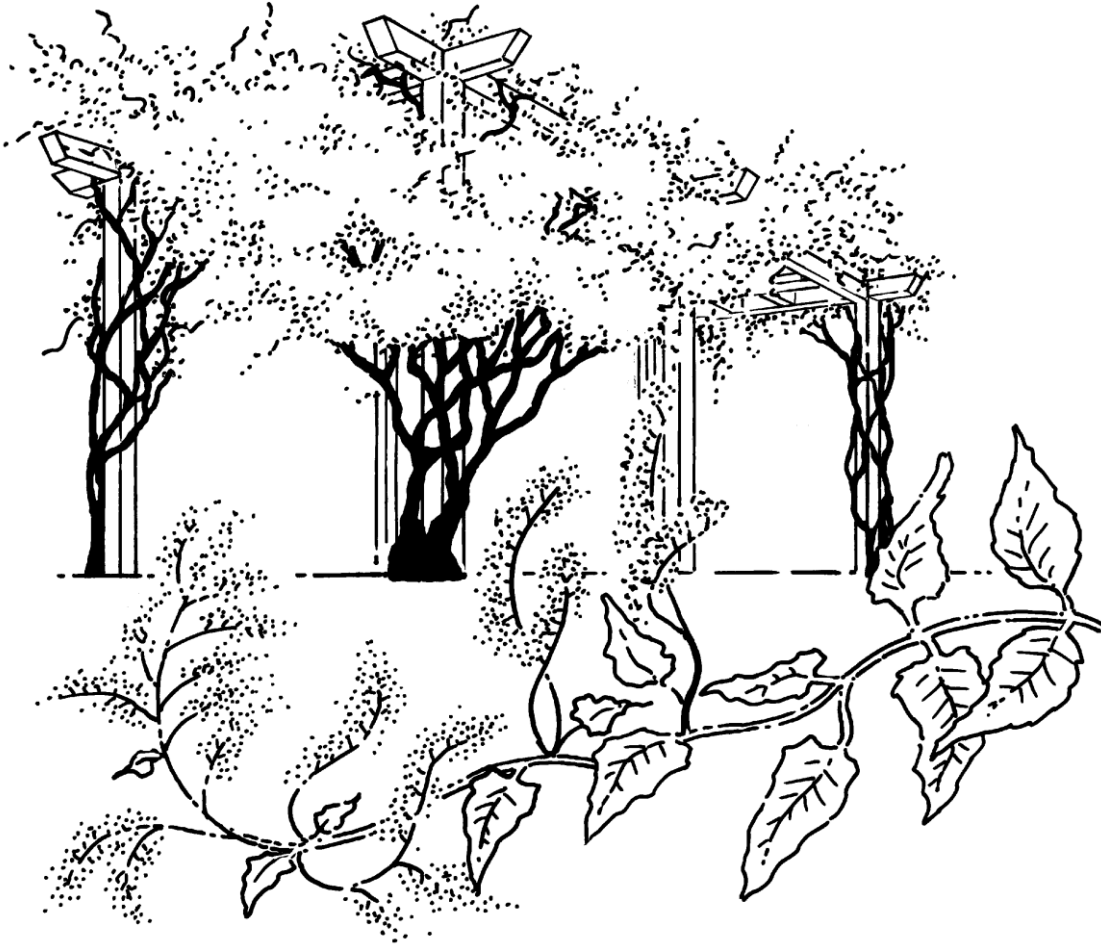
Snoeien klimplanten

- Bij de bloeiende planten worden, indien dit noodzakelijk is, dezelfde snoeiregels als bij de heesters gehanteerd. Voorjaarsbloeiers worden na de bloei gesnoeid en de zomerbloeiers in het voorjaar. De oude scheuten worden (deels) weggenomen waardoor er jonge scheuten ontstaan.
- Voornamelijk uit het vrijhouden van deuren en ramen.

Snoeien van slingerplanten

- Bij de slingerplanten is snoeien een stuk moeilijker, omdat de twijgen om een object draaien.
- Snoei is vaak niet noodzakelijk.
- De Wisteria vormt hier een uitzondering op. Om de bloemen ook op, of in de buurt, van de stam te behouden moet er gesnoeid worden. De jonge scheuten worden sterk ingekort om de plant kortlot te laten vormen. Op dit hout maakt de blauwe regen bloemscheuten.

*De bruidssluier is een slingerplant, die
zeer snel groeit.*

Snoeien van leiplanten

- Leiplanten zijn heesters of bomen die langs een gevel geleid worden. Het snoeien van dergelijke planten komt overeen met de snoeiregels van de heesters.
- Het snoeien van de leiroos wordt bij 'het snoeien van rozen' besproken.

Het verjongen van klim-, slinger- en leiplanten

- Door de planten te laten groeien en niet te snoeien *verwilderen* de meeste planten snel. Vaak moet dan rigoureuus ingegrepen worden. Bij de klim- en slingerplanten wordt dan vaak gekozen voor het tot de grond afknippen van de plant.

1.7 Snoeien van rozen

- De botanische rozen, ook wel de wilde rozen genoemd.

Deze zijn niet geoculeerd, maar groeien op hun eigen wortel. Ze worden door zaaien vermeerderd.

- De veredelde rozen.

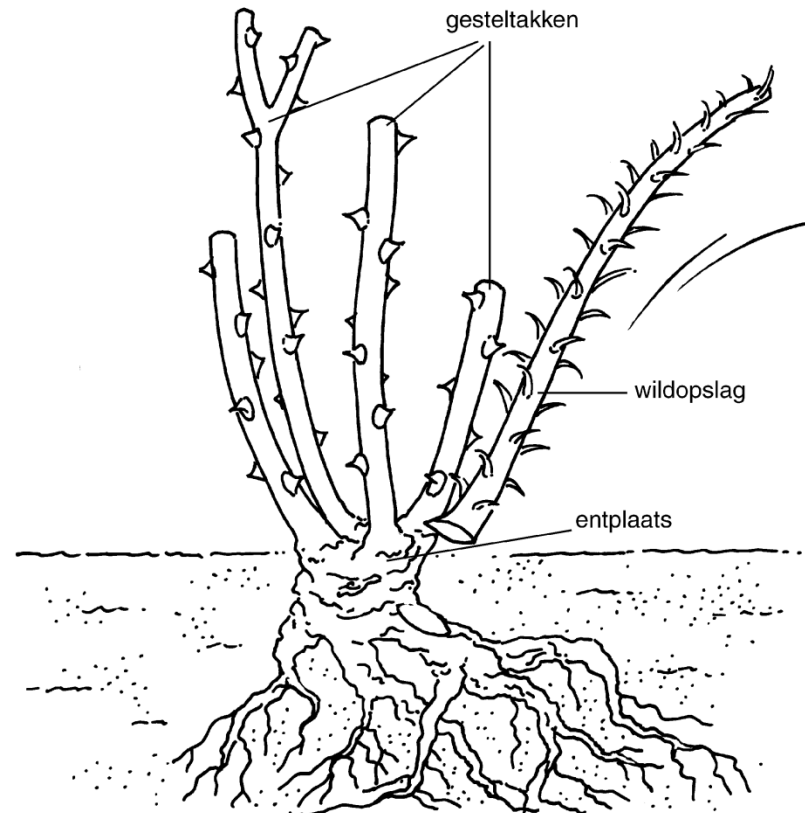
Deze rozen zijn wel geoculeerd op een onderstam. Ze zijn niet of slecht op eigen wortel te kweken; anders gezegd ze zijn niet te stekken of te zaaien.

Veredelde rozen

- de theehybriden rozen met grote alleenstaande tulpvormige bloemen
- de polyantha rozen met trosvormige bloemen
- de floribunda rozen met trosvormige bloemen
- de leirozen met lange slappe twijgen, die
- makkelijk geleid kunnen worden

- de dwergrozen met kleine trosvormige bloemen
- de stamrozen een struikroos, die geoculeerd is op een lange onderstam
- de treurroos een leiroos, die geoculeerd is op een lange onderstam

A-kwaliteit bij rozen houdt in dat er minimaal drie gesteltakken zijn. De meest rechter scheut, die ontstaat vanuit de wortels is wildschot. Deze moet je direct verwijderen.

Het snoeien van struikrozen (veredeld)

- De zomersnoei (Deze snoei beperkt zich tot het wegnemen van de uitgebloeide bloemen. Hierdoor is het mogelijk om tot diep in het najaar bloemen aan de struik te behouden.
- We knippen de bloemstengel tot op het eerste vijfblad weg.
- In deze tijd is het ook belangrijk om het *wildopschot* te verwijderen.

Najaarssnoei

- Hierbij worden de rozen tot op kniehoogte afgeknipt. Hierdoor zal het plantvak met de rozen een netter aanzicht krijgen en is het inbrengen van organische mest en het onderspitten ervan makkelijker te realiseren.

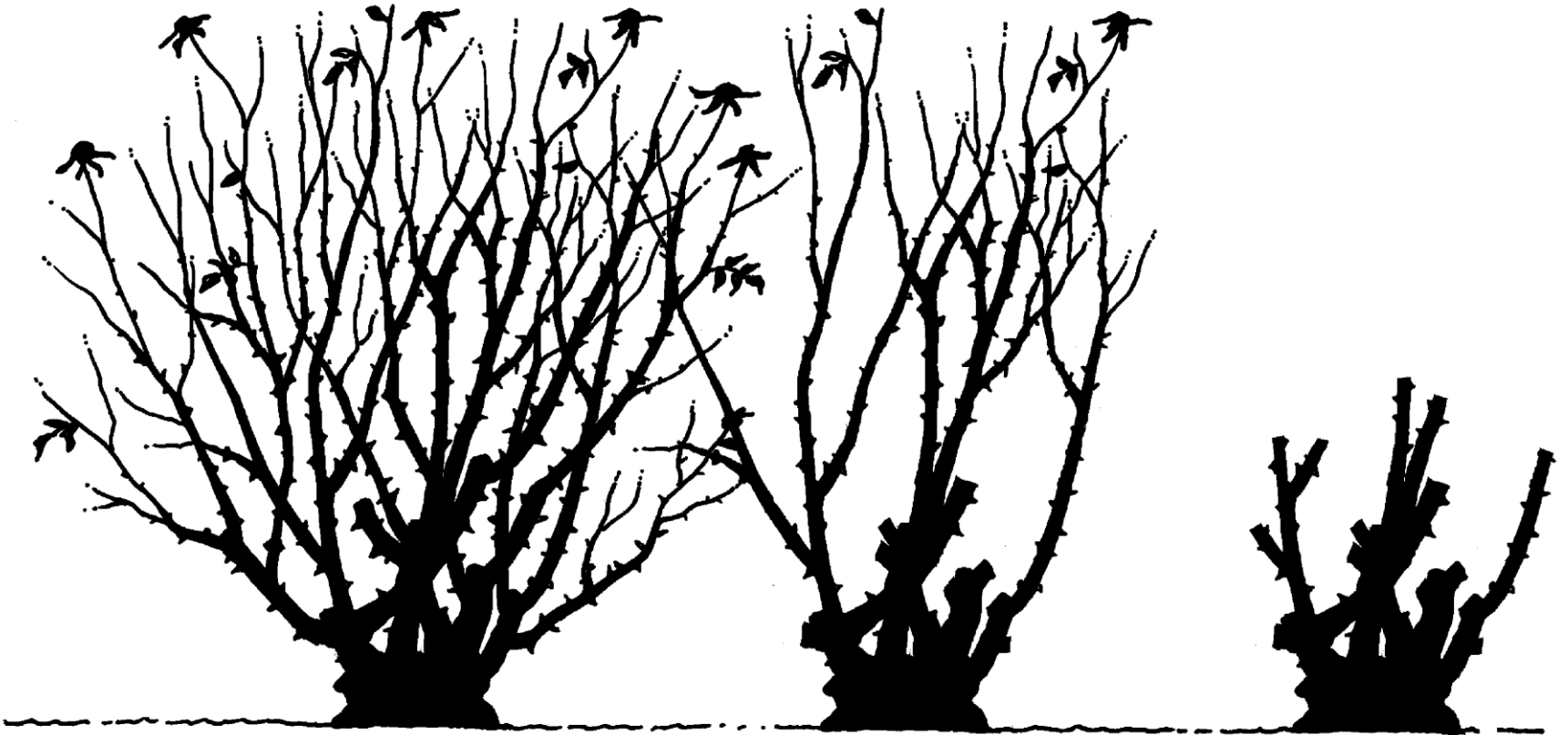
Voorjaars snoei

- De roos is een echte scheutbloeier. Er zullen eerst scheuten worden gevormd, waarop in de zomer bloemen zullen worden gevormd.

Voorjaars snoei

- Eerst worden alle dode takken en dunne takken verwijderd.
- Van de takken die er dan nog overblijven worden er een stuk of vier goed gevormde takken overgehouden (de zogenoemde gesteltakken). De andere takken worden verwijderd.
- De overgebleven gesteltakken worden tot op een hoogte van ongeveer zes centimeter boven de grond afgeknipt. Er zullen dan nog een stuk of vier ogen op dit stengeldeel achterblijven, voldoende om de roos opnieuw krachtig uit te laten lopen.

Bij de voorjaarssnoei worden vier gesteltakken gehandhaafd, de rest van de twijgen wordt weggenomen. De gesteltakken worden diep ingekort, tot ongeveer zes centimeter.

Het snoeien van stamrozen (op stam)

- De snoei van stamrozen is precies hetzelfde als de snoei, zoals hierboven beschreven.

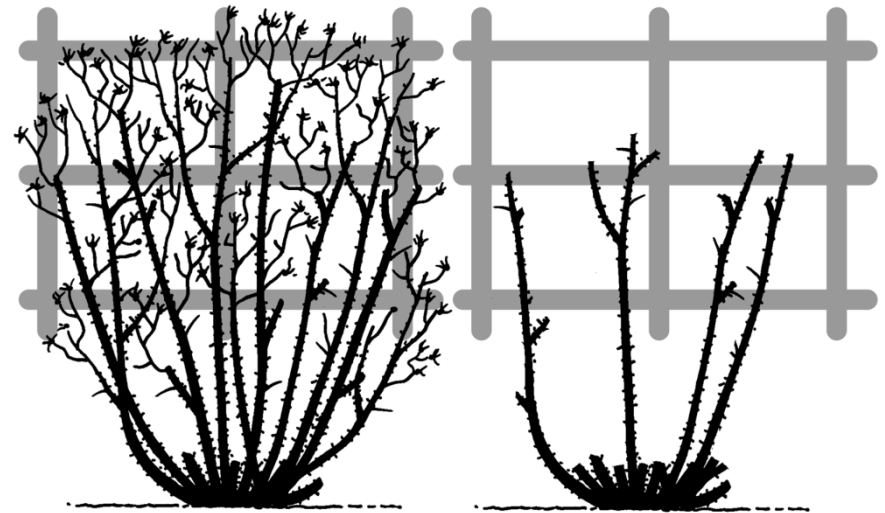
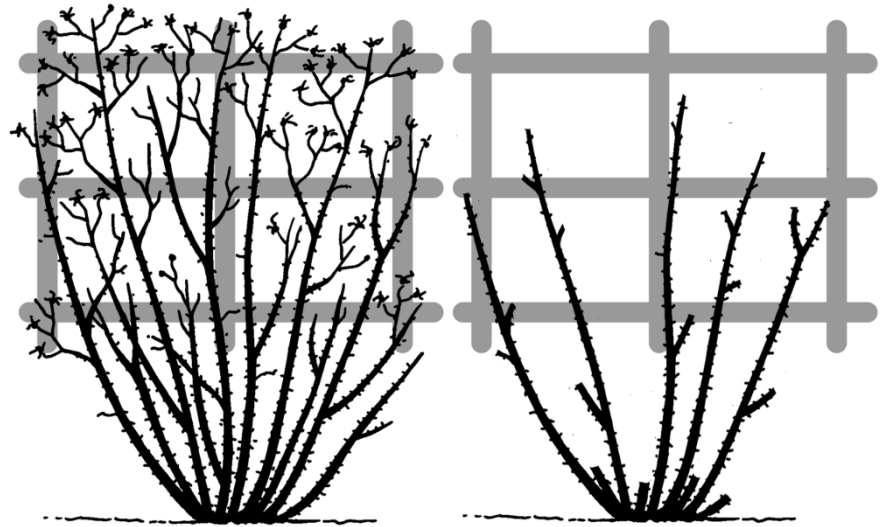
Het snoeien van treurrozen (op stam)

- De snoei van treurrozen is anders. Hierbij worden langere twijgen aan de plant gelaten.
- Deze roos zal namelijk, net als de leiroos, bloeien op het hout, dat het jaar daarvoor is gevormd, de zogenoemde twijgbloeiers. De lange twijgen worden voor een deel ingekort.

Het snoeien van leirozen (klimplant)

- Bij de snoei van de leiroos moeten de lange gesteltakken goed worden bewaard. Hierop zal de roos korte zijscheutjes vormen, waarop de bloemen worden gevormd.
- De leiroos wordt opgebouwd uit een stuk of vijf gesteltakken. De uit deze takken ontstane zijscheuten worden in het voorjaar kort teruggesnoeid, tot op ongeveer een of twee ogen.

Bij de klimroos worden een viertal gesteltakken gehandhaafd. De zijscheuten op deze twijgen worden ingekort tot enkele centimeters. Als er voldoende gesteltakken zijn, worden de jongste gesteltakken behouden en worden de oudere verwijderd.

Het snoeien van botanische rozen (wilde roos)

- Botanische rozen bloeien op de twijgen, waarop ze in het voorjaar een korte scheut zetten. Op deze scheut zullen de bloemen gevormd worden.
- De snoei van deze rozen bestaat uit het wegnemen van de dikke takken, tot kort boven de grond (uitdunnen).

1.8 Knippen van hagen

- Hagen kunnen allerlei functies vervullen in een tuin of plantsoen. De meest bekende functies zijn onder andere het dienen als windscherm, voorkomen van inkijk in de tuin, scheiding tussen twee percelen, achtergrond van een border, achtergrond voor een ornament en als sierelement (zoals de bekende buxushaagjes).

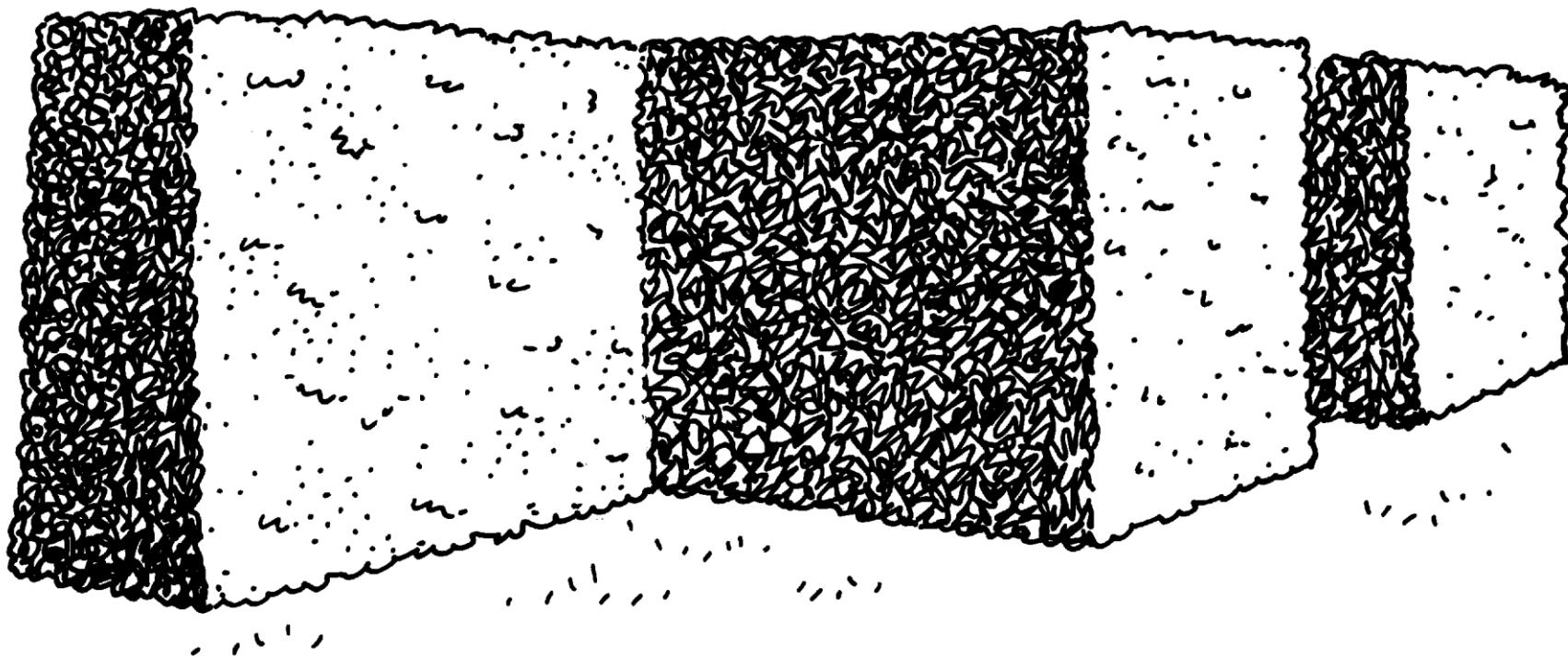
Los groeiende hagen

Tot de los groeiende hagen behoren onder andere:

- – *Potentilla fruticosa*;
- – *Spiraea japonica*;
- – *Lavandula*;
- – *Hebe*.

Strakke hagen

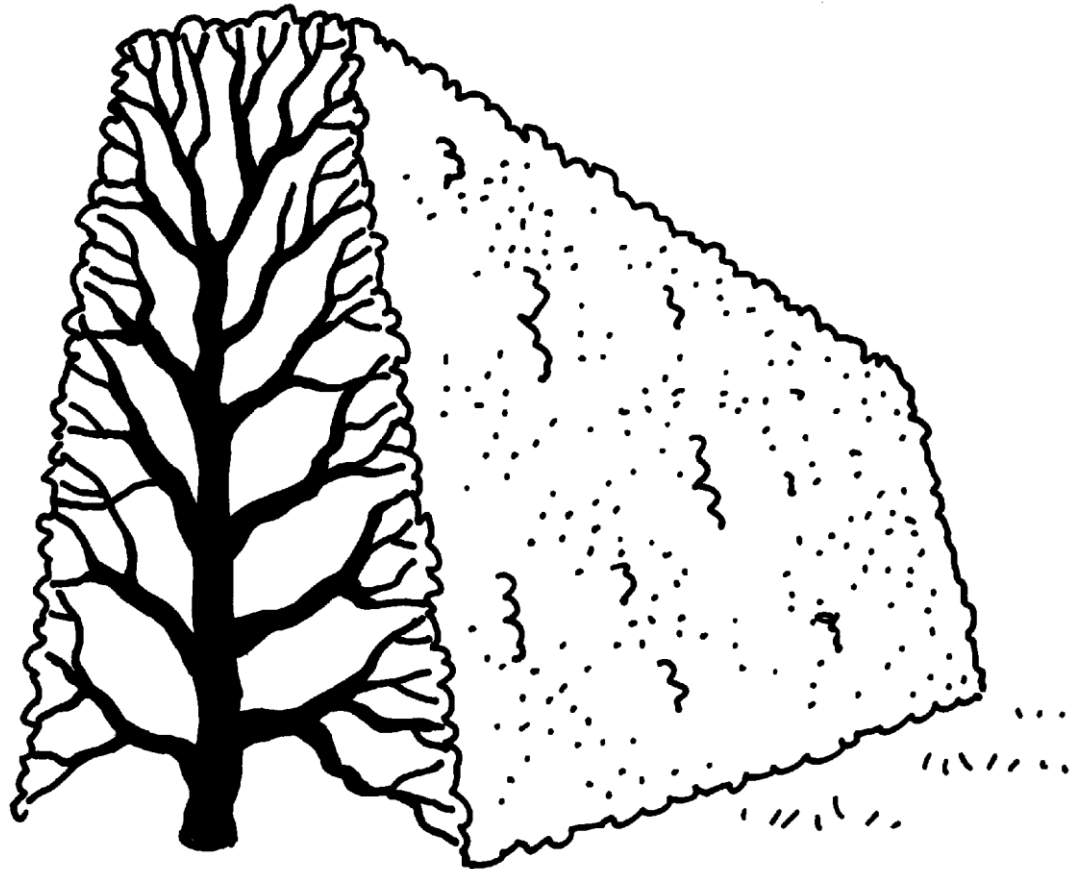

Tot de strakke hagen behoren onder andere:

- – Ligustrum;
- – Taxus;
- – Fagus;
- – Carpinus;
- – Buxus.

De trapeziumvorm is de beste vorm waarin de haag geknipt kan worden.

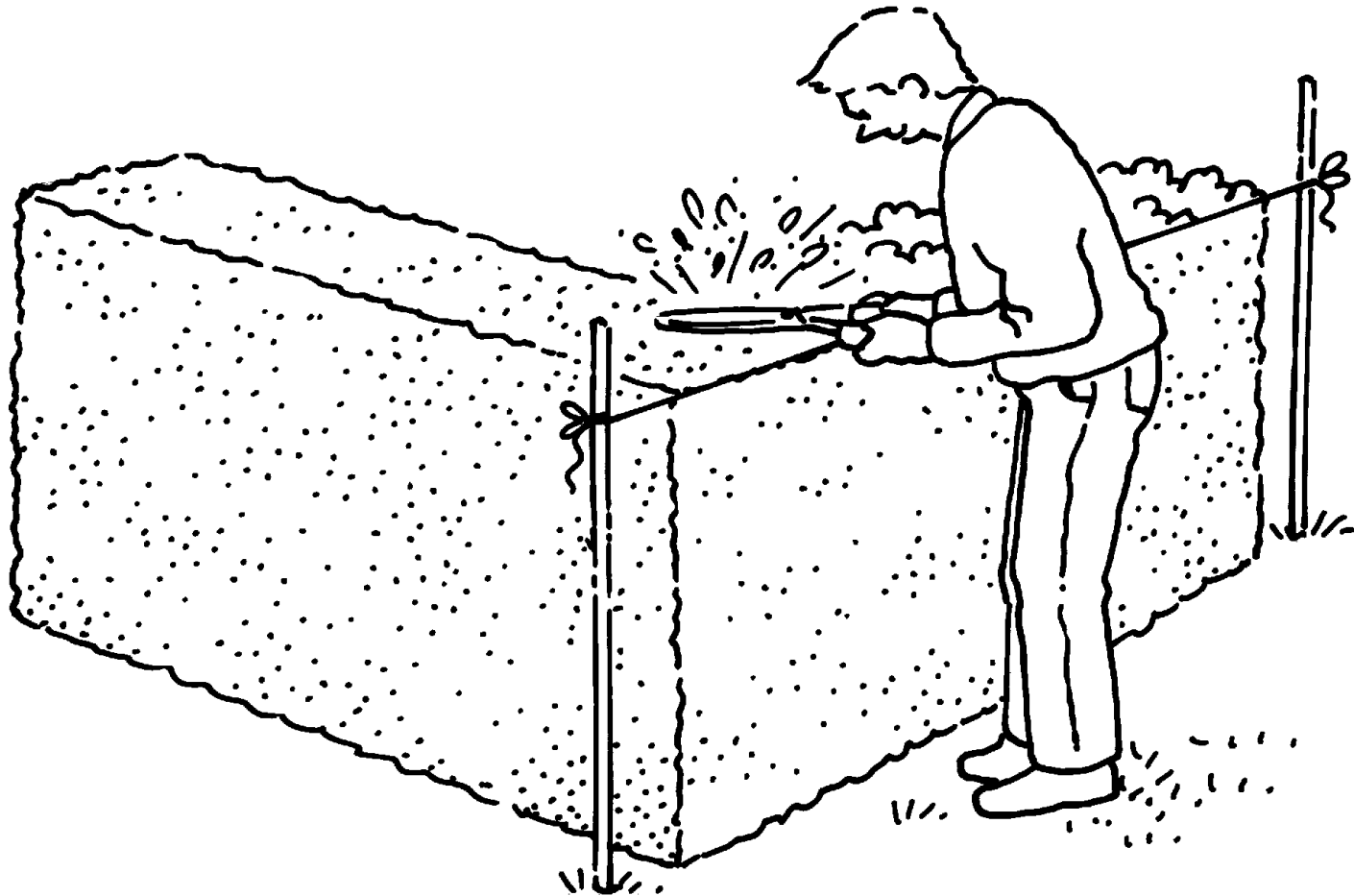
De onderste takken krijgen dan voldoende licht.

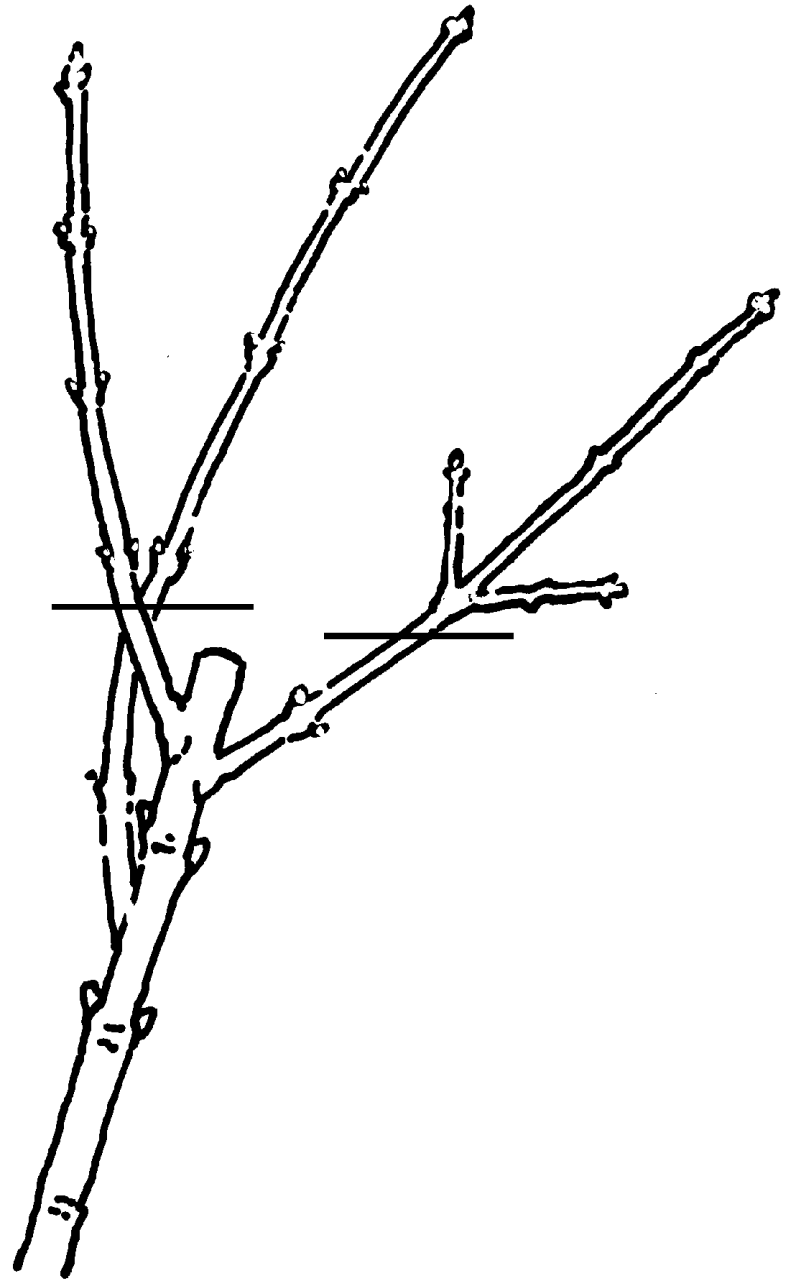
*Een strakke haag wordt
eerst aan de zijkanten
geknipt.*

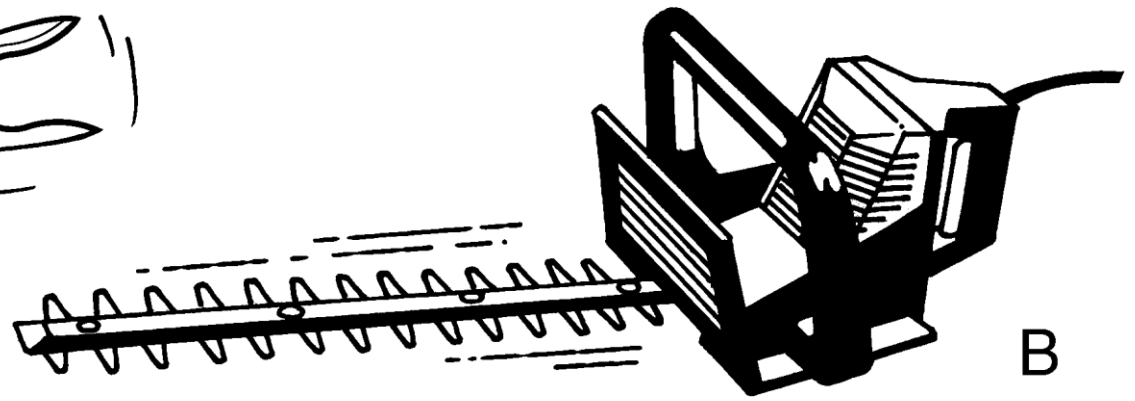
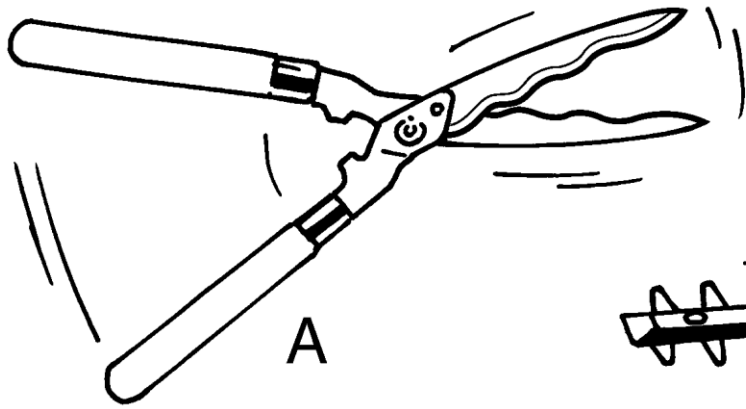
*Daarna wordt de bovenkant geknipt.
Daarbij kan een touw gebruikt worden om recht
te kunnen knippen.*

*Een bladverliezende
heesterhaag wordt
tot op
de oude snoeiwond
geknipt. De ogen
onder
deze wond lopen uit
en
vormen nieuwe
scheuten.*

- Coniferenhagen worden slechts eenmaal per jaar geknipt, met uitzondering van de
- Taxus die vaak tweemaal per jaar wordt geknipt. De strakke trapeziumvorm blijft zodoende behouden.
- Taxus is een conifeer waarbij diep gesnoeid kan worden. Deze conifeer is in staat om op het oude, kale hout opnieuw uit te schieten.
- Een Thuja verdraagt iets dieper knippen ook.

Vragen?

